Poštni urad 9021 Celovec — Verlagspostamt 9021 Klagenfurt Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt Posamezni izvod 1.30 šil., mesečna naročnina 5 šilingov P. b. b.

SLOVENSKI vestnik

Letnik XXVI. Celovec, petek, 16. julij 1971 Štev. 28 (1513)

RAZPRAVA O USTAVNIH SPREMEMBAH:

Slovenija bo zaživela kot suverena samoupravna in državna skupnost

Prejšnji teden se je v Sloveniji s sejo republiške konference SZDL začela javna razprava o drugi fazi ustavnih dopolnil. Ta druga faza je nadaljevanje velike ustavne reforme v Jugoslaviji, katere prvi del je na novo uredil razmere na zvezni ravni, medtem ko bodo v drugem delu sprejeti sklepi, s katerimi bodo posamezne republike uresničile načela o suverenih, samoupravnih in državnih skupnostih.

Delovno gradivo, ki je bilo izoblikovano na osnovi dosedanjih razmišljanj in predlogov iz javne razprave o spremembah zvezne ustave, bodo v široki razpravi soočili z interesi, pogledi in stališči delovnih ljudi, organizacij in strokovnih ustanov ter na tej podlagi izoblikovali skupna temeljna politična izhodišča za novo slovensko ustavo.

Tako naj bi rasel dokument — je na seji republiške konference SZDL poudaril predsednik Janez Vipotnik —, ki bo izraz potreb in želja in prizadevanj delovnih ljudi Slovenije in bo začrtal poti, po katerih se bo na podlagi sedanjih ustavnih sprememb v prihodnje organizirala in na vseh ravneh živela Slovenija kot samostojna samoupravna in državna skupnost.

Ko je govoril o vsebinskih vprašanjih ustavnih sprememb, je predsednik Vipotnik ugotovil, da je socialistična Jugoslavija nastala z zavestnimi političnimi odločitvami vseh njenih narodov in narodnosti, da žive v skupni državi in da v njej čuvajo in razvijajo svoje nacionalne interese. „Najpomembnejši med temi interesi in ki enakovredno pripada vsakemu narodu in narodnosti, kot pozitivna posledica narodnoosvobodilne vojne je in ostane interes za izgrajevanje socialističnih družbenih odnosov v pogojih nacionalne samoopredelitve, to je pravice vsakega naroda in narodnosti, da samostojno upravlja z rezultati svojega dela. To pa je mogoče samo v pogojih, ko ima vodilni socialni položaj delavski razred, ki je zainteresiran, da zagotovi nacionalno enakopravnost in resnično bratstvo."

Potem je predsednik Vipotnik dejal, da dopolnila družbenopolitičnega sistema omogočajo tudi slovenskemu narodu, da bolj kot kdajkoli prej prevzame odgovornost za svoj lastni razvoj ter obenem svoj del odgovornosti za jugoslovansko skupnost. To je njegov interes, ki je posledica vseh pozitivnih hotenj slovenskega naroda in ima svoje trdno vraščene korenine v zgodovini, v kateri se je slovenski človek boril za svobodo, nacionalno neodvisnost in suverenost ter za socialno preobrazbo. Združen s programom OF in pod vodstvom KP je slovenski narod skupno z vsemi jugoslovanskimi narodi in narodnostmi izbojeval svojo največjo zmago pred 26 leti in se odločil za družbeno-politični sistem, v katerem je temelj družbenoekonomskih odnosov samoupravljanje, ki izhaja iz človeka in ima za cilj človeka.

„Slovenija kot samoupravna skupnost in država je zato edino realna osnova, na kateri lahko delovni ljudje in občani Slovenije zadovoljujejo svoje pristne interese," je nato poudaril Vipotnik. „Vsaka republika se v okviru enotnosti socialističnih in družbenoekonomskih odnosov ter osnovne enotnosti političnega sistema samoorganizira glede na svoje lastne potrebe in razmere. Tako bo samoopredeljevanje narodov prvenstveno izraženo v samostojnih nacionalnih državah. In samoupravljanje je pri tem novo bistvo samoopredeljevanja narodov."

10. oktobra 1971
DRŽAVNOZBORSKE VOLITVE

V sredo je bila v parlamentu velika razprava o socialistični zahtevi po predčasnem razpustu parlamenta. Po večurni debati, ki je tu pa tam potekala že precej v znamenju volilnega boja, je bil socialistični predlog sprejet z glasovi SPÖ in FPÖ, medtem ko je ÖVP glasovala proti.

Na podlagi tega sklepa parlamenta mora zvezna vlada zdaj razpisati nove državnozborske volitve. V pogajanjih med SPÖ in FPÖ je bil kot dan volitev določen 10. oktober 1971.

Vse tri doslej v parlamentu zastopane stranke pa se pogajajo še o morebitnem sporazumu, s katerim bi časovno omejili volilni boj ter sprejeli določene omejitve glede stroškov in osebnih napadov.

Predsednik Vipotnik je v svojem obširnem referatu naglasil, da sodobnejše urejanje odnosov federacije in republik pomeni istočasno tudi za slovenske razmere, da se republika Slovenija znotraj demokratično gradi. Ta se dejansko vzpostavlja na samoupravno-združenem delu, na večji materialni in normativni samostojnosti občin, na skupnosti interesov in akcij, na neposrednem odločanju in dogovarjanju delovnih ljudi, občanov ter njihovih delegatov v delovnih, krajevnih in interesnih skupnostih, na organiziranem delovanju, na družbenopolitičnih organizacijah, na enakopravnosti narodov in narodnosti v svojem okviru in v skupni zvezni državi.

V zvezi s sedanjimi spremembami v zvezni ustavi se, podobno kot v federaciji, odpira tudi v Sloveniji vrsta vprašanj in nalog, kako urediti odnose in razmerja v Sloveniji kot samoupravni in državni skupnosti slovenskega naroda in občanov drugih narodnosti. „V novi republiški ustavi," je izjavil predsednik Vipotnik, „bomo morali uzakoniti odnose, ki bodo trdno postavili na nova tla slovensko državno skupnost. Izhodišče v tem urejanju pa bo moralo biti dejstvo in spoznanje, da slovenska država ni samo nacionalna kategorija, ni samo stvar slovenskega naroda, temveč hkrati tudi instrument združenega samoupravljavca. Organizacija Slovenije kot samoupravne in državne skupnosti je stvar celotne družbe, njene nosilke pa morajo biti vse napredne sile v Sloveniji."

SLOVENSKI PARLAMENT ZAHTEVA:

Polno zaščito in enakopravnost
za slovenske manjšine v sosednjih državah

V skupščini SR Slovenije so prejšnji teden razpravljali o aktualnih vidikih mednarodnega položaja Jugoslavije in o sodelovanju Slovenije s tujino. Veliko pozornost so posvetili stopnji in razvoju odnosov ter sodelovanja Jugoslavije oziroma Slovenije s sosednimi državami in mejnimi pokrajinami. Pri tem je bilo govora tudi o poskusih nekaterih zunanjih sil, da bi ovirale notranji samoupravni socialistični razvoj Jugoslavije in njeno samostojno zunanjo politiko neuvrščenosti.

Posebej so poslanci razpravljali o nadaljnjih možnostih za razvijanje dobrih sosedskih odnosov in sodelovanja z Avstrijo, Italijo in Madžarsko, s katerimi neposredno meji Slovenija. Tozadevno je v poročilu o seji rečeno:

„S posebno pozornostjo so republiški poslanci razpravljali o poglabljanju sodelovanja z jugoslovanskimi sosedi. Podprli so naše zavzemanje, da nekatere sosednje države spoznajo nujnost za takojšen začetek reševanja odprtih vprašanj. Pri tem je najvažnejše vprašanje položaja naših narodnostnih manjšin v sosednjih državah, ki bi manjšinam morale zagotoviti popolno zaščito in enakopravnost. Tako ta vprašanja ne bi več motila medsebojnih odnosov, temveč bi postala pozitivni dejavnik povezovanja dobrih sosedov."

Republiški zbor skupščine SR Slovenije je sklenil, naj izvršni svet do jeseni pripravi kompleksno problematiko in dokumentacijo stališč o zunanjepolitični aktivnosti Slovenije — s posebnim ozirom na odnose s sosednjimi državami in na položaj tamkajšnjih slovenskih narodnostnih manjšin.

Ogromna cena za umazano vojno

Ameriški predsednik Nixon je spet enkrat govoril o vojni v Vietnamu in v tej zvezi skušal dokazovati, da je njegova vlada na najboljši poti, da napravi konec ameriški angažiranosti v Jugovzhodni Aziji. Takih zagotovil je bilo iz njegovih ust in iz ust njegovih ministrov slišati že toliko, da jim danes nihče več ne veruje, še najmanj ameriško ljudstvo, ki mora vendar nositi ogromne žrtve, ki jih zahteva umazana pustolovščina v Vietnamu in drugih za povprečnega Američana povsem tujih deželah.

In vendar je v omenjenih zagotovilih očitno tudi nekaj resnice. Da je v zadnjih mesecih zapustilo Vietnam že precej ameriških enot in da jim bodo kmalu sledile še druge, je nesporno dejstvo. Vendar bi bilo povsem zgrešeno verjeti, da se bo Amerika že v doglednem času povsem umaknila iz te dežele. Zlasti pa bi bilo naivno misliti, da je delni umik narekovala načelna sprememba v ameriški vladni politiki. Na to odločitev so nasprotno vplivali čisto drugačni motivi: to je bilo po eni strani spoznanje, da vojaška zmaga nad vietnamskim ljudstvom ni dosegljiva, po drugi strani pa čedalje večji odpor proti vojni med ameriškim ljudstvom samim; v veliki meri pa je bilo odločilno tudi dejstvo, da brezmejno naraščajoči izdatki za to vojno čedalje bolj ogrožajo gospodarstvo Amerike.

Kako ogromna je cena, ki jo plačuje ameriško ljudstvo za umazano vojno v Vietnamu, kažejo naslednji podatki: V letih od 1965 do 1971 je Amerika izdala za vojno v Vietnamu 120 milijard dolarjev (to je približno 3,000.000,000.000 šilingov!), kar pomeni, da je moral vsak ameriški državljan plačati za to pustolovščino povprečno 490 dolarjev (12.250 šilingov); to je več kot dvojna „cena", ki jo je Amerika plačala za prejšnjo vojno v Koreji, ali približno ena tretjina stroškov za drugo svetovno vojno. Še bolj strašne pa so človeške žrtve, kajti do letošnjega februarja je v vietnamski vojni zgubilo življenje 44.610 Američanov, njihovi južnovietnamski zavezniki so zgubili 472.013 ljudi, žrtve osvobodilne fronte znašajo 714.984 oseb, število ubitih civilistov pa cenijo na 325.000.

Vsi ti podatki izvirajo iz uradnega ameriškega poročila, tako da številke vsaj o lastnih izgubah in o žrtvah zavezniških sil gotovo niso pretirane. Ob taki bilanci pa je seveda tudi za odgovorne ameriške politike vedno težje najti „argumente", s katerimi bi mogli še naprej „dokazovati" potrebo in upravičenost ameriške angažiranosti v Vietnamu.

ANKETA V SLOVENIJI JE POKAZALA:

Matični narod premalo pozna
položaj in problematiko zamejskih Slovencev

Center za raziskovanje javnega mnenja in množičnih komunikacij pri fakulteti za sociologijo, politične vede in novinarstvo na univerzi v Ljubljani je izvedel posebno anketo z naslovom „Slovensko javno mnenje 1970". V okviru te ankete so zastavljali prebivalcem Slovenije tudi vprašanja v zvezi s problemi zamejskih Slovencev. O tozadevnih ugotovitvah ankete poroča ljubljansko Delo v članku z naslovom „Mnenja Slovencev".

Odgovori slovenskega javnega mnenja na ta vprašanja — je uvodoma rečeno v omenjenem članku — so posebej zanimivi zato, ker je bila preteklo leto vrsta dogodkov, kulturnih in političnih, ki so tudi v matični deželi vzvalovili interes za dogajanja v slovenskih skupnostih onstran madžarske, avstrijske in italijanske meje. Odgovori na zastavljena vprašanja kažejo tudi na stopnjo informiranosti in zanimanja za vprašanja narodnega obstajanja v zamejstvu.

● *Pri vprašanju, kaj po njihovem mnenju otežkoča narodnostni obstoj Slovencev v zamejstvu, se je največ anketirancev (61,4 odstotka) odločilo za formulacijo „zatiranje slovenskega jezika in majhne možnosti za šolanje v materinem jeziku". Temu sledi mnenje, da otežkoča narodnostni obstoj obnašanje državnih oblasti ter politično in gospodarsko zapostavljanje, nato mnenje, da živijo pod pritiskom nestrpnih in skrajnih nacionalistov, takoj za to opredelitvijo pa prepričanje, da njihov narodnostni obstoj otežkoča dejstvo, da jih Jugoslavija premalo podpira pri uveljavljanju njihovih pravic.*

Postavka jezika kot narodnega osveščevalca — na podlagi teh ugotovitev zaključuje Delo — je bila torej v sklopu možnih ovir narodnostnemu obstoju Slovencev v zamejstvu postavljena na prvo mesto.

● *Na vprašanje, ali imajo Slovenci, ki živijo v Avstriji, Italiji in na Madžarskem, možnost za svoj narodnostni obstoj, so anketiranci odgovarjali v negativnem smislu takole: za Madžarsko 14,2 odstotka, za Avstrijo 13,9 in za Italijo 13,3 odstotka. Pri tem je seveda treba upoštevati, meni Delo, da največ anketirancev razmer na Madžarskem ne pozna. Da imajo Slovenci v zamejstvu le nekaj ali malo možnosti za svoj narodnostni obstoj, pa je za Italijo izjavilo 58,4 odstotka anketirancev, za Avstrijo 56,4 in za Madžarsko 27 %.*

Zanimiv je podatek, da kar 74 odstotkov vprašanih nima stikov s Slovenci, ki stalno žive v zamejstvu, oziroma da ima redne stike le 7 odstotkov vprašanih.

● *Za informiranost Slovencev v zvezi s plebiscitnimi dogodki na Koroškem lani je zelo značilen podatek, da je na vprašanje o tem, kaj naj bi pomenile proslave ob 50-letnici koroškega plebiscita v Celovcu za odnose Slovenije oz. Jugoslavije z Avstrijo, kar 31,7 odstotka vprašanih odgovorilo, da ne vedo nič o plebiscitu, 17,1 odstotka anketirancev pa se je opredelilo celo za formulacijo, da „odnosom koristijo".*

Na podlagi teh ugotovitev prihaja Delo do zaključka, da je anketa „Slovensko javno mnenje 70" na vprašanja o problematiki zamejskih Slovencev pokazala, da so ta vprašanja v zavesti ljudi, ki žive v matični deželi, vendarle premalo prisotna, oziroma še zdaleč ne tako, kot bi to terjala nacionalna osveščenost.

Temu zaključku se lahko v polni meri pridružimo. Čeprav take in podobne ankete ne morejo posredovati absolutno veljavnih podatkov, so vendar lahko zelo koristno merilo. V konkretnem primeru pa podatki, ki kažejo, da je matični narod premalo obveščen o položaju zamejskih Slovencev, niso le zanimivi, marveč bi predvsem morali biti tudi opozorilo in obveznost, da bo v bodoče treba v tej smeri napraviti več — tako s strani zamejskih Slovencev in še zlasti s strani matičnega naroda, ki bo lahko toliko več napravil v korist svojih rojakov v zamejstvu, kolikor bolj bo poznal njihovo usodo.

OD 7. DO 15. AVGUSTA:

20. Avstrijski lesni sejem

jubilejna sejemska prireditev v Celovcu

Čez tri tedne, namreč 7. avgusta, bo v Celovcu odprt letošnji 20. Avstrijski lesni sejem, povezan s Celovškim sejmom. Kot jubilejna prireditev bo — kakor je razvidno že iz dosedanjih prijav — pritegnil posebno veliko število domačih in inozemskih predstavnikov. Tako je napovedano, da bo sejem odprl avstrijski minister za kmetijstvo in gozdarstvo dr. Weihs, med številnimi častnimi gosti pa se bodo otvoritve udeležili poleg diplomatskih predstavnikov tudi zahodnonemški minister za prehrano, kmetijstvo in gozdarstvo Ertel, romunski minister za lesno industrijo dipl. inž. Suder, poljski minister za lesno industrijo Popko in madžarski minister za gozdarstvo Dimeny, posebno močno pa bosta seveda tudi letos zastopani sosedni deželi — SR Slovenija ter Furlanija-Julijska krajina.

Zmogljivosti sejma glede na razstavni prostor so že dolgo izčrpane. Okrog 1600 razstavljavcev iz raznih držav Evrope in iz prekomorskih dežel bo obiskovalcem predstavilo pester izbor najrazličnejših izdelkov in pridelkov posameznih gospodarskih panog; od tega bo dobra polovica razstavljavcev demonstrirala dosežke domačega avstrijskega gospodarstva.

Kot edina sejemska prireditev obsega Avstrijski lesni sejem v Celovcu posebno žagarsko in mizarsko podjetje, ki ju je videti v obratovanju. Tukaj imajo interesenti najboljšo priložnost, da spoznajo najnovejše dosežke tehnike ter dobijo pobude za racionalizacijo in mehanizacijo.

Mimo tega bo letošnji sejem obsegal še vrsto drugih posebnih razstav, ki bodo razumljivo posvečene zlasti lesnemu gospodarstvu in sorodnim panogam. Tako bo na primer prikazan razvoj lesne industrije v Avstriji, spet druga posebna razstava bo posvečena uporabi lesa v gradbeništvu, prikazana bo mehanizacija lesnega gospodarstva in gozdarstva, prav tako pa bo demonstrirano tudi pridobivanje lesa v gorskih predelih.

Posebno obširna bo razstava lesne proizvodnje vseh vrst. Tukaj bodo nedvomno spet vzbujale zanimanje montažne hiše, s katerimi se bodo poleg Avstrije predstavile tudi Italija, Jugoslavija, Češkoslovaška in Poljska, prvič pa tudi še Romunija in Sovjetska zveza. Prav tako bo spet zelo obširna razstava pohištva, kjer bo obiskovalec srečal vse vrste pohištva iz mnogih držav.

Čeprav bo letošnji sejem trajal le devet dni (doslej vsako leto 11 dni), bo spored obsegal kljub temu dolgo vrsto strokovnih posvetovanj in simpozijev. Strokovni novinarji bodo v tem okviru imeli že svoje 9. srečanje, ki bo letos prirejeno pod geslom „Lesene hiše danes in jutri"; sodelovalo bo okrog 50 novinarjev iz 12 držav. Na mednarodnem simpoziju strokovnjakov lesnega gospodarstva pa bodo razstavljali o gozdarski prizvodnji ter o lesnopredelovalni in papirni industriji.

V ostalem pa bo sejemska prireditev tudi letos nudila za vsakogar nekaj novega in zanimivega ter bo za devet dni spremenila Celovec v središče živahnega dogajanja, ki bo pritegnilo mnoge tisoče domačih in inozemskih obiskovalcev.

Naraščajoč primanjkljaj

AVSTRIJSKE PLAČILNE BILANCE

V prvih petih mesecih tega leta se je primanjkljaj v avstrijski plačilni bilanci povečal od 6,7 na 10,8 milijarde šilingov, kar pomeni, da je bil v teh petih mesecih uvoz blaga za dobre 4 milijarde šilingov večji od izvoza. V istem času so bili sicer doseženi visoki presežki v tujskem prometu, vendar je primanjkljaj še vedno narasel od 0,7 na 3,7 milijarde šilingov.

Največji porast uvoza in s tem tudi primanjkljaja je bil zabeležen v maju, ko je primanjkljaj v plačilni bilanci znašal 1222 milijonov šilingov, medtem ko je v istem mesecu lanskega leta dosegel le 149 milijonov. V trgovinski bilanci pa je primanjkljaj od 1289 milijonov šilingov v lanskem maju narasel v letošnjem maju na 2255 milijonov šilingov.

Jubileji „Iskre"

Največje industrijsko podjetje v Sloveniji — „Iskra" v Kranju — je pred nedavnim obhajalo kar tri jubileje: 25-letnico kranjske tovarne, 10-letnico tako imenovane „velike" Iskre, to je združitve z drugimi podjetji elektrotehnike, ter 20-letnico samoupravljanja. Poleg internih slavnosti v podjetjih je bila osrednja proslava v Preddvoru pri Kranju, kjer je zbrani množici govoril predsednik republiške skupščine SR Slovenije Sergej Kraigher.

Kakšnega pomena je danes „Iskra" ne le za slovensko, marveč sploh za jugoslovansko gospodarstvo, kažejo naslednji podatki:

V slovenskem merilu zavzema Iskra več kot dve tretjini proizvodnje, v jugoslovanskem merilu pa približno 18 odstotkov tovrstne proizvodnje.

V zadnjih letih se je vrednost proizvodnje povečala za 2,7-krat, izvoz za 2,8-krat, število zaposlenih (ki je ob koncu minulega leta znašalo 18.500 oseb) pa za 1,4-krat. Lani so v 15 tovarnah, osrednji komercialni organizaciji Istri Commerce, raziskovalno-razvojnem zavodu in drugih službah podjetja ustvarili proizvodnjo v vrednosti 1,8 milijarde dinarjev, medtem ko je vrednost izvoza znašala 18 milijonov dolarjev.

Vrednost letošnje proizvodnje bo po računih dosegla 1,75 milijarde dinarjev in bo nekoliko manjša kot lani, ker se je zagrebško podjetje RIZ, ki je bilo prej združeno z Iskro, spet odcepilo. Nasprotno pa bo vrednost izvoženega blaga narasla ter bo predvidoma znašala 20 milijonov dolarjev.

V bodoče nameravajo proizvodnjo Iskre še znatno povečati, in sicer načrtujejo v prihodnjih letih porast proizvodnje po letni stopnji 20 do 30 odstotkov, porast izvoza po stopnji rasti 30 do 40 odstotkov in zaposlovanje delavcev po stopnji 6 do 8 odstotkov na leto.

XXI. MEDNARODNI GORENJSKI SEJEM

od 6. do 17. avgusta 1971 v Kranju

Vsakoletna osrednja sejemska prireditev v Kranju je tradicionalni Gorenjski sejem, ki bo letos že enaindvajseti po vrsti ter bo prirejen v dneh od 6. do 17. avgusta. Letošnji Gorenjski sejem bo prvič na novem razstavišču v Savskem logu, kjer je po več letih uspelo dograditi lastne sejemske prostore. Vendar pa s tem še ne bodo mogli v celoti zadovoljiti vseh potreb in želja številnih domačih in tujih razstavljavcev, tako da bo vsaj del letošnjega sejma tudi še v starih prostorih.

Vodstvo sejma se je odločilo, da bo letošnjo sejemsko prireditev organiziralo na naslednjih treh razstaviščih:

- **Razstavišče I — Savski log (novi prostori), razstavna površina okrog 90.000 m².**
- **Razstavišče II — Osnovna šola z razstavno površino ok. 2000 m², kjer bo tekstilni del sejma.**
- **Razstavišče III — Delavski dom na površini ok. 1200 m², kjer bo razstava stanovanjske in druge opreme.**

Po zanimanju in prijavah za letošnjo osrednjo sejemsko prireditev v Kranju pričakujejo, da bo to doslej največja sejemska prireditev, in sicer tako po številu razstavljavcev, kakor tudi po razstavni površini in izboru blaga.

V okviru sejma bodo organizirali tudi mednarodno modno revijo, ki bo vsak dan sejma v avli občinske skupščine. Na zunanjem gostinskem prostoru pa bo vsak večer zabavni program, pri katerem bodo sodelovali znani domači ansambli.

Da se je Gorenjski sejem v Kranju razvil v pomembno gospodarsko prireditev, je razvidno iz dejstva, da je na lanskem sejmu sodelovalo že 370 razstavljavcev, od tega 70 iz inozemstva, medtem ko je doseženi promet znašal več kot 70 milijonov novih dinarjev. V prihodnjih letih pa nameravajo dograditi še nadaljnje lastne prostore v Savskem logu, kar bo omogočilo, da bodo potem lahko imeli sejemske prireditve samo na enem prostoru, kar bo zanimanje za sejem ter njegov uspeh gotovo le še povečalo.

Pomembna vloga dravskih elektrarn

Na tiskovni konferenci Avstrijskih dravskih elektrarn (ÖDK) sta direktorja dipl. inž. Werner in dipl. ekon. Kugler prejšnji teden povedala, da bo Družba avstrijskega elektrogospodarstva na Dunaju še te dni predlagala, da se zviša cena električnega toka. O višini tega zvišanja še niso vedeli kaj povedati. Tako se bo tudi elektrika pridružila tisti dolgi listi dobrin, ki so v zadnjih mesecih postale dražje in ki seveda najbolj občutno prizadenejo najrevnejše sloje v naši družbi.

Na isti tiskovni konferenci, ki so jo pripravili za novinarje iz cele Avstrije in ki je bila povezana z ekskurzijo v Rožek, kjer gradijo novo elektrarno ter na področje nastajajoče elektrarne na Malti, so tudi povedali, da bodo letos jeseni sklenili začetek gradnje elektrarne na Dravi pri Borovljah. Avstrijske dravske elektrarne so eno od najbolj kapitalno intenzivnih podjetij na Koroškem in so tudi v avstrijskem merilu precej pomembna družba. V Avstriji spadajo med 25 največjih akcijskih družb. V zadnjih nekaj letih je ÖDK zgradila elektrarn in drugih naprav za okoli 10 milijard šilingov.

V naslednjih letih bo poraba toka narasla povprečno za 7 % v letu. Ta porast povsem odgovarja mednarodnemu razvoju in pomeni podvojitev porabe toka do konca tega desetletja. To se pravi, da morajo zgraditi še enkrat toliko elektrarn, kot jih že imamo, da bi zadostili povečani potrebi.

V tem sklopu je tudi pomembnost obeh novih obratov v Rožeku in na Malti lažje razumeti. Oba obrata sta del gradbenega programa za leta 1970 do 1980. Koroška družba elektrogospodarstva Kelag je na obratu v Rožeku udeležena s 40 odstotki in na obratu na Malti s 50 %.

Elektrarna v Rožeku bo začela delati predvidoma oktobra 1973 s prvim strojem, z drugim pa maja 1974, maksimalna zmogljivost obeh skupaj pa bo 82.000 kW. Obrat na Malti pa bo imel zmogljivost 135.000 kW in bo priključen na omrežje 1. decembra 1978. Do oktobra 1979 bodo začeli obratovati vsi stroji, ki bodo potem imeli zmogljivost skupno 630.000 kW toka.

Skupni stroški za izgradnjo elektrarne na Malti so predvideni v višini 4,2 milijarde šilingov in za Rožek v višini 945 milijonov šilingov. Obrat pri Borovljah bo zahteval ok. 900 milijonov, obrat pri Galiciji, ki tudi spada v okvir elektrarn na srednji Dravi, ravnotako ok. 900 milijonov šilingov.

Obrat na Malti bo ena najbolj produktivnih elektrarn v Avstriji, pa tudi v evropskem merilu bo zavzemal ugledno mesto. Produciral pa bo v glavnem kvalitetni zimski tok.

Pomembnost elektrarne Rožek-Št. Jakob je predvsem v tem, da sodi med tiste obrate, ki bodo gotovi v prihodnjih treh letih ter bodo zagotovili preskrbo do leta 1976, ko bo v Altenwörthu dograjena atomska elektrarna. V tem času bodo dogradili tudi še obrat v Borovljah, ki bo začel delovati leta 1975.

Znani cirkus Sarrasani

BO SPET GOSTOVAL NA KOROŠKEM

Kakor smo v našem listu že poročali, znani nemški cirkus SARRASANI po 33 letih spet gostuje v Avstriji in bo v okviru svoje avstrijske turneje obiskal tudi Koroško.

Na Koroškem se bo cirkus SARRASANI ustavil v naslednjih krajih: v Celovcu od 21. do 25. julija, v Beljaku od 26. do 28. julija in v Spittalu ob Dravi od 30. julija do 1. avgusta. Vsak dan bo imel dve predstavi, in sicer ob 3. uri popoldne ter ob 8. uri zvečer.

Bogati triurni spored cirkusa SARRASANI obsega 20 vrhunskih točk, pri katerih sodelujejo znani artisti iz 15 držav. V „šotorskem mestu" cirkusa SARRASANI živi in deluje 200 ljudi in 200 živali, v glavnem šotoru pa je prostora za 5000 obiskovalcev.

Cirkus SARRASANI bo tudi na Koroškem veliko doživetje za ljubitelje cirkuške umetnosti.

PO ŠIROKEM SVETU

WASHINGTON. — Po ameriških podatkih se je vietnamska vojna razvila v „najdražjo pustolovščino" Amerike po drugi svetovni vojni. V letih 1965 do 1971 je Amerika za to vojno izdala 120 milijard dolarjev (to je okroglo 3000 milijard šilingov), kar pomeni, da je moral posamezni ameriški državljan za vojno v Vietnamu plačati povprečno 490 dolarjev ali 12.250 šilingov. To je več kot dvojna „cena", ki jo je Amerika odštela za vojno v Koreji oziroma približno tretjina stroškov za drugo svetovno vojno. Do februarja 1971 je po ameriških podatkih zgubilo življenje v Vietnamu 44.610 Američanov, v Južnem Vietnamu je bilo v tem času 472.013 človeških žrtev, število smrtnih žrtev med severnimi Vietnamci in pripadniki osvobodilne fronte navajajo s 714.984 osebami, medtem ko število ubitih civilistov cenijo na 325.000 oseb.

REYKJAVIK. — Z mandatom za sestavo nove vlade poverjeni predsednik islandske stranke napredka Johannesson je uspešno zaključil pogajanja z ljudsko unijo, v kateri so združeni levi socialisti in komunisti, ter liberalci. Tako bodo novo vlado sestavljali predstavniki stranke napredka, ljudske unije in liberalne stranke, potem ko je prejšnja koalicijska vlada, sestavljena iz socialnih demokratov in konservativcev, zgubila potrebno večino.

MOSKVA. — Ob zaključku desetdnevnega uradnega obiska italijanskega zunanjega ministra Mora v Sovjetski zvezi so objavili skupno sporočilo, v katerem sta se obe državi predvsem zavzeli za sklicanje evropske konference o varnosti, na kateri naj bi sodelovali tudi Amerika in Kanada.

HOUSTON. — V Ameriki se pripravljajo za polet vesoljske ladje „Apollo 15", s katero bodo trije vesoljci poleteli proti Luni. Po podrobnem proučevanju dosegljivih podatkov o vzrokih smrti treh sovjetskih vesoljcev si v Ameriki prizadevajo, da bi podvzeli vse za varnost posadke. Tako so znanstveniki, ki imajo na skrbi varnost ameriških vesoljskih poletov, priporočili glavnemu štabu NASA, naj še v zadnjem trenutku spremeni obstoječi načrt poleta vesoljske ladje „Apollo 15". Predvsem priporočajo, naj bi vesoljci v kritičnih fazah poleta, to je zlasti po spajanju lunarnega vozila s komandno ladjo ter pri vračanju v zemeljsko atmosfero, oblekli posebna vsemirska oblačila, ki naj bi vesoljce zavarovali pred naglimi spremembami pritiska v vesoljski ladji.

SANTIAGO. — Osrednje dele latinskoameriške države Čile je prejšnji teden zajel silen potres, ki je po dosedanjih poročilih terjal več kot 80 človeških življenj, medtem ko je bilo več kot 300 ljudi poškodovanih. Najhuje je bilo prizadeto pristaniško mesto Valparaiso, kjer je potres blizu 40 % hiš porušil ali tako močno poškodoval, da so za bivanje neprimerne. Nekatera manjša naselja, med njimi tudi takšna s 15.000 prebivalci pa so bila v celoti porušena.

WASHINGTON. — Vodja republikanskih senatorjev v ameriškem senatu Hugh Scott je izjavil, da bo sovjetskim predstavnikom, s katerimi se bo sešel prihodnji mesec, predlagal skupni polet sovjetskih in ameriških vesoljcev. Poudaril je, da morda kmalu priti dan, „ko bodo Rusi leteli v ameriških vesoljskih ladjah in Američani v ruskih". Republikanski senator se bo v Moskvi ustavil na poti v Pariz, kjer bo sodeloval na medparlamentarni konferenci.

BOGOTA. — Zaradi močnega deževja je v Kolumbiji prišlo do velikih poplav, ko je 6 največjih rek prestopilo bregove. Med njimi je tudi največja kolumbijska reka Magdalena. Po še nepopolnih podatkih je katastrofalna povodenj že doslej terjala več kot 300 človeških žrtev. Vlada v Bogoti ocenjuje, da je položaj v državi postal alarmanten.

POREČ. — Pred nedavnim je začel obratovati največji hotel v Jugoslaviji, to je „Albatros" v Poreču, ki ima 1574 tujskih postelj. V ta objekt visoke „B" kategorije je hotelsko podjetje „Plava laguna" v Poreču vložilo 95 milijonov dinarjev. Cena penziona v Albatrosu znaša 6,5 dolarja, domači turisti pa imajo deset odstotkov popusta.

OSLO. — Norveški zunanji minister Andreas Sappelen je napovedal, da bodo prihodnjo pomlad ali poletje na Norveškem izvedli poseben referendum, na katerem se bodo prebivalci izrekli glede priključitve Norveške k EGS. Minister je izrazil strah, da bi Norvežani zavzeli „nazadnjaško" stališče do tega vprašanja.

NEW YORK. — Glavni tajnik OZN U Tant je prejšnji teden izjavil, da je nepreklicno sklenil umakniti se s položaja glavnega tajnika svetovne organizacije, ko mu bo konec tega leta potekel sedanji mandat. Med morebitnimi kandidati za novega tajnika OZN omenjajo tudi avstrijskega predstavnika pri Združenih narodih dr. Kurta Waldheima.

Ob robu razstave

V zadnji številki našega lista smo poročali, da je bila v Ljubljani razstava mesta Celovec pod naslovom „Celovec — mesto se predstavlja". Resnici na ljubo pa je treba povedati, da je pravi naslov razstave „Klagenfurt — mesto se predstavlja", kar je bistvena razlika.

V Celovcu sicer prebivajo pretežno nemškogovoreči ljudje, ampak od tistih 18.000 zaposlenih, ki se vsak dan vozijo v Celovec na delo, je kar precejšen odstotek ljudi s slovenskim materinim oz. pogovornim jezikom, da o Celovcu kot upravnem in kulturnem središču tudi za Južno Koroško sploh ne govorimo. Že zaradi tega bi bilo torej samoumevno in v interesu dobrega sosedstva med narodi, da bi Celovec na taki reprezentativni razstavi v prestolnici Slovenije predstavili tako zgodovinsko kakor tudi v sedanjosti v vsej njegovi bitnosti. Tako pa se tudi ta razstava uvršča med vse tiste primere koroške („nemške") propotence in zaplankanosti, ki smo jih že vsa leta vajeni. V vsem tekstu, kar ga je na razstavi, je dosledno govora le o Klagenfurtu, najbolj smešno pa se glasi pridevniška oblika „klagenfurtski" v slovenskem besedilu.

Razen tega, da ima razstava zgolj apelativen značaj, se pravi, da je zgrajena predvsem na slikah, tekst pa brez zveze visi nekje v zraku, je izrecna manipulacija zgodovine, saj nikjer ni razvidno, da je Celovec včasih bil pretežno slovenski, vsaj v predmestjih in da je svojčas bil celo slovensko kulturno središče. Sicer je nekje govora o stičišču treh kulturnih področij, a vse to visi v zraku in je samo prikrivanje resničnega stanja, ker je zamalčana konkretna možnost za uresničitev takega sožitja v Celovcu samem. Zaželeno je sicer kulturno in drugo sodelovanje s sosednjimi deželami, ne pa z drugim narodom v isti deželi.

Zato je razumljivo, da se v knjigi za obiskovalce od začetka do konca zrcali globoka užaljenost Ljubljančanov nad tako koroško propotenco; hkrati pa tudi obsodba vseh tistih, ki so „dobrososedskim odnosom" (ki pa v taki obliki ne škoduje samo slovenski narodnostni skupnosti na Koroškem, ampak vsemu slovenskemu narodu!) žrtvovali svoj nacionalni ponos.

Graška stolica za slavistiko

je slavila stoletnico ustanovitve

V petek so na univerzi v Gradcu proslavili pomemben znanstveni jubilej: mineva sto let, odkar so v okviru graške filozofske fakultete ustanovili stolico za slavistiko. Slovesnost ob stoletnici stolice je imela izbrano občinstvo — od štajerskega deželnega glavarja Josefa Krainerja preko veleposlanika SFRJ v Avstriji Milje Vošnjaka do dekana filozofske fakultete, univ. prof. dr. Aloisa Ederja, rektorja univ. prof. dr. Marescha, predstojnika inštituta za slavistiko univ. prof. dr. Hafnerja ter gostov iz tujine oz. slovenske soseščine, med katerimi je bil tudi univ. prof. Anton Slodnjak.

V govorih so predstavili plodno preteklost stolice za slavistiko na graški univerzi ter orisali njen pomen in njen namen. Govorniki so nakazali ključne točke tega stoletnega razvoja in poudarili odločilno vlogo slovenskih slavistov v tem razvoju, saj so na graški univerzi delovali najbolj znani slavisti, kot Matija Murko, Karel Štrekelj, Rajko Nahtigal, Fran Ramovš in drugi. Posebno zanimivo pa je bilo opozorilo predstojnice inštituta za slavistiko univ. prof dr. Aitzetmüller-Sadnik na nekatere sedanje probleme stolice, kot na primer na dejstvo, da študentje, ki začno študirati v Gradcu slavistiko, v veliki večini sploh ne obvladajo nobenega slovanskega jezika, zato bi morali začeti uvajati pouk slovanskih jezikov že v srednje šole.

Slovesnost je izzvenela v znamenju poudarjanja najrazličnejših funkcij graške stolice za slavistiko — od znanstvenih do tujce in sosede vedno bolj zbližujočih.

Sodelovanje in sporazumevanje med narodi v panonskem prostoru

Zadnjo soboto se je v Mogersdorfu na Gradiščanskem končal kulturnohistorični simpozij, katerega osrednja tema je bila: „Nacionalni problemi v panonskem prostoru, prispevek za sporazumevanje". To zborovanje na avstrijsko-jugoslovansko-madžarski tromeji je bilo prvič prirejeno leta 1969 in je sedaj postalo že tradicija. Prvi simpozij je imel samo avstrijsko udeležbo, toda že lani so sodelovali tudi jugoslovanski znanstveniki. Med lanskim zborovanjem pa je bila med deželno vlado Gradiščanske, združenjem visokošolskih zavodov v Mariboru (po pooblastilu komisije za kulturno sodelovanje) in madžarskim institutom za kulturne stike podpisana tudi pogodba o skupnem znanstvenem zborovanju.

Na simpoziju so se srečali politiki iz vseh omenjenih treh dežel. V pozdravnih govorih so zastopniki Slovenije, Gradiščanske in madžarskega komitata Vas izrazili željo po nadaljnjem sodelovanju, ne samo na znanstvenem področju, ampak tudi v splošnodružbenih odnosih vseh treh političnih enot v panonskem prostoru. Iz Slovenije je prišel na zborovanje tudi minister dr. Bračič, iz Madžarske podpredsednik Vamos iz komitata Vas, z Gradiščanske pa kulturni referent deželni svetnik dr. Sinowatz, deželni svetnik Grohotolsky in drugi.

Uvodno poročilo na zborovanju je imel prof. Ferdo Hauptmann, univerzitetni profesor iz Gradca. Naslov njegove — po mnenju zgodovinarjev in politikov zelo objektivne — razprave je bil: Nacionalna vprašanja v Avstroogrski in boj za politično oblikovanje jugovzhodne Evrope. Teme razprav so časovno omejene, gornja meja je leto 1919. Zborovanje se je začelo v ponedeljek prejšnjega tedna in se je končalo v soboto

Dragoceno darilo

novoustanovljeni univerzi v Celovcu

V New Yorku v rezidenci avstrijskega generalnega konzulata je prevzel avstrijski poslanik dr. Gruber v simboličnem aktu obširno knjižnico Josepha Buttingerja v varstvo avstrijske države. Biblioteko, ki obsega 43.000 knjig predvsem s področja političnih znanosti in je vredna okoli 10 milijonov šilingov, je Buttinger podaril novoustanovljeni visoki šoli v Celovcu. Knjige je začel zbirati leta 1940 s pomočjo svoje žene. Njegova knjižnica obsega menda tudi najobsežnejšo privatno zbirko marksistične literature. Sedaj jo prevažajo v 840 zavojih iz Amerike čez „veliko lužo" v Avstrijo.

Kdo je pravzaprav ta Buttinger? Rojen je na Zgornjem Avstrijskem. Od tam je s svojim bratom — s trebuhom za kruhom — prišel leta 1926 na Koroško. Vključil se je v socialistično gibanje v Št. Vidu ob Glini in v Beljaku. Kot avtodidakt je začel s svojimi tovariši študirati dela Marxa, Engelsa in Kautskega, da bi imel podlago v boju proti socialni krivici kapitalizma in za kulturni razvoj človeka.

V tridesetih letih je bil tajnik socialdemokratske stranke v Št. Vidu. Ko je 12. marca 1934 prišel na oblast zeleni avstrofašizem, je šel Buttinger v ilegalo, kjer je nadaljeval pod raznimi ilegalnimi imeni svoje delo. V tem času je tudi spoznal ameriško študentko glasbe, ki ga je podpirala v njegovem delovanju in ki je potem v emigraciji postala njegova žena.

V New Yorku, kamor je emigriral, je začel z obširnim publicističnim delom. Najprej je objavil zajetno kritično zgodovino revolucionarnih socialistov, katerih vodstvo je po smrti Otta Bauerja prevzel. Njegova knjiga „Am Beispiel Österreichs" je bila svojčas zelo osporavana. Pozneje je še napisal zgodovino prebujajočega se Vietnama v treh knjigah, ki je prav tako zadela na precejšnjo kritiko, napisal jo je tudi na podlagi tistih tajnih dokumentov, ki so sedaj tako razburili svet.

S sedanjim darilom pa je Buttinger izpričal povezanost s svojo staro domovino Koroško oz. Avstrijo.

RAZPIS

Kmetijska šola v Podravljah, ki je z odlokom ministrstva za kmetijstvo in gozdarstvo dne 22. 4. 1971 dobila pravico javnosti,

r a z p i s u j e

vpis učencev v prvi in drugi letnik za šolsko leto 1971-72.

Pogoji za vpis:

1. **V prvi letnik se lahko vpišejo učenci, ki so stari 16 let in so zaključili obvezno šolanje.**
2. **V drugi letnik se sprejmejo učenci, ki so uspešno zaključili prvi letnik kmetijske šole v Podravljah ali kake druge kmetijske strokovne šole.**

Šola prične s poukom 3. novembra 1971.

Prošnje za sprejem je treba nasloviti do najpozneje 30. septembra 1971 na naslov: Kmetijska šola Podravlje, 9241 Föderlach-Podravlje.

Prošnjam za vpis v prvi letnik je treba priložiti zaključno spričevalo ljudske šole ali glavne šole odnosno poklicne šole (Berufsschule), v kolikor so prosilci tako šolo obiskovali.

Z uspešno zaključeno kmetijsko strokovno šolo (landwirtschaftliche Fachschule) izpolnijo učenci hkrati obveznosti glede obiska poklicne šole.

Vsa ostala pojasnila dobite pri ravnateljstvu kmetijske šole v Podravljah ali na sedežih Slovenske kmečke zveze in Kmečke gospodarske zveze v Celovcu.

Ravnateljstvo

RAZSTAVA V LJUBLJANI:

Graški oklepi v borbi zoper Turke

Narodni muzej v Ljubljani prireja trenutno zanimivo razstavo z naslovom „Graški oklepi v borbi zoper Turke", s katero gostuje v Ljubljani graška deželna orožarna (Landeszeughaus am Joanneum). Razstavo je strokovno pripravil vodja graške orožarne dr. Peter Krenn, oblikoval pa jo je arhitekt Peter Köstler.

Razstava obsega blizu 60 originalnih kosov bojne opreme, kot so oklepi, šlemi, ščiti in podobno; vsi so iz graške deželne orožarne, dopolnjujejo jih pa izčrpni opisi o raznih zvrsteh vojščakov in njihove opreme. Graška deželna orožarna je posebej za to razstavo izdala tudi katalog, Narodni muzej v Ljubljani ter Pokrajinski muzej v Mariboru (kjer bo razstava prikazana pozneje) pa sta založila poseben prospekt, ki vsebuje seznam razstavljenega gradiva ter prispevek o graških okleparskih delavnicah.

Avtorju razstave dr. Krennu je z vztrajnim delom ter obsežnim študijem virov in ohranjenih primerkov bojne opreme v graški deželni orožarni uspelo pripisati po večini nesignirane oklepe in šleme posameznim graškim okleparjem ter tako obiskovalcu razstave predočiti zmogljivost in veščino teh mojstrov, hkrati pa dopolniti podobo o razvoju in pomenu štajerskih obrti.

Razstava je nedvomno izredno zanimiva tudi za Slovence, saj so prav slovenski kraji še posebno trpeli pod turškimi vpadi. Zato je razstava v določenem pogledu pomembna kot ilustracija tega tako usodnega zgodovinskega obdobja — časa turških vpadov na slovenska tla in v tem oziru dopolnjuje tematiko nedavne občasne razstave Narodnega muzeja v Ljubljani „Orožje in bojna oprema od naselitve Slovencev do konca 17. stoletja" (o kateri smo poročali tudi v našem listu — op. ured.) in ki je zdaj v nekoliko spremenjeni obliki urejena kot stalna zbirka Narodnega muzeja.

V Ljubljani je razstava „Graški oklepi v borbi zoper Turke" odprta v Arkadah na Trgu revolucije 18, in sicer do 15. avgusta vsak dan od 10. do 19. ure ter ob nedeljah od 10. do 13. ure. Pozneje pa bo razstava prenešena še v Varaždin, Zagreb in Maribor.

TONE SVETINA 79

UKANA

DRUGA KNJIGA

Medtem ko se je Wolf naslanjal k oknu, je stotnik preklel vse bogove tega sveta, vse vojne in vse voditelje. Odločil se je, da bo sam peljal bojni odred na pomoč napadenim. Teichnerja, ki ga je imel za mnogo boljšega od sebe, je poslal na najnevarnejšo točko napada.

Spet so prodirali ob vznožju reke, dokler se niso znašli v navzkrižnem ognju zased na obeh pobočjih. Tema je zgostila goščavje v neprodirno oviro. Zapletali so se v vejevje, padali po spolzkem kamenju, preklinjali, lezli meter za metrom naprej ter streljali v dolgih rafalih.

Roj žarečih krogel med vejevjem je kazal stotniku, kako prodira enota. Sovražnik pa se je oglašal na temni strmini z redkimi strojničnimi rafali, kot bi bil utrjen na samem robu neba, neranljiv in nedosegljiv.

Stotnik in poročnik Teichner sta vsak na enem krilu gonila vojake v napad. V varstvu noči so se le prebili pod položaje sovražnikov. Le-ti so jih sprejeli z ročnimi granatami.

Noč je oživela; kadar je na robu obrambe rastel val eksplozij, je ponehavalo pokanje v postojanki. To je imel stotnik za dobro znamenje. Dobil je malo več veselja za ta nenavadno težavni boj.

Pod položaji zased, ki so bile razpotegnjene po gredinah skalnatega grebena, so se gorski lovci ustavili. Niso se mogli premakniti ne naprej ne nazaj. Nad njimi so nevarno treskale granate, spodaj pa so rešetali drevje rafali. Tako so se morali ustaviti v vmesnem prostoru in čakati.

Stotnik je sam prilomastil skozi grmovje, ves opraskan. Iskal je poročnika. Njegov kurir je izstrelil torbo svetlobnih raket, preden sta ga našla. Na vpitje se ni odzval. Sedel je v zavteju velike skale in kadil pipo. Okoli njega so njegovi ljudje ležali z glavami v zavetju.

„Kaj hudiča, mislite, človek božji?" se je zadrl Kniecke. „Ali boste tukaj prirastli k zemlji? Dvignite svoje usmrajene zadnjice," je planil med vojake, jih zgrabil za nahrbtnike in jih pehal dalje. Ravnodušnost teh ljudi in njihovega vodje ga je vražje razgadila.

„Vaše početje je nesmiselno," je dejal Teichner, ko se je stotnik le prebil do njega.

„Naprej moramo, razumete?"

„Seveda... Toda kako naprej? Nam se prav nič ne mudi umreti, gospod stotnik. Za to nepopravljivo neumnost je še dovolj časa. Tudi general Paulus se je ustavil pred Stalingradom, gospod stotnik. Ne ponorite in ne gonite mojih ljudi v smrt," mu je zabrusil nevarno jedko in oči so se mu v svetlobi rakete volčje zasvetile. „Ali ne vidite, da ni nikomur do napredovanja?"

Stotnik se je ugriznil v ustnice. Niti sklonil se ni, ko so sovražne strojnice klestile veje nad njegovo glavo. Kadar to teslo odpove, ga ne premakneš zlepa, kot bi imel opraviti s slonom. „In kaj vendar počnete?"

„Razmišljam. Poslušam streljanje in skušam odkriti luknjo. Sedite k meni in prisluhnite. In prižgite si cigareto."

Knieckeju ni preostalo drugega, kot podrediti se Teichnerjevi taktiki. Sedel je. Ko sta pokadila, je dejal poročnik:

„Zdaj vem, kaj bom napravil. Predlagam vam, da se polovica ljudi tolče na tem mestu, drugo polovico pa bom sam vlekel počasi naprej. Plazil se bom ob sovražniku tako visoko po pobočju, da bo ogenj ponehal. Tam se mu izmuznemo in mu udarimo v hrbet."

Stotnik je privolil v ta edinstveni, novi poizkus v edinstveno norem položaju. Še sam se je zavalil v poročnikovo zavetje in si prižgal še eno cigaro. Zadovoljno je puhal obilne svaljke dima in sem in tja živčno viknil, da je vojska vedela, da so v ofenzivi.

Noč nad gorami je bledela. Proti jutru se je iznad reke vzdignila megla. Z njeno pomočjo se je Teichner privlekel skozi vrzeli in udaril zasedam v hrbet. Te so se umikale više proti grebenu, tako da je imel stotnik prosto pot. Tako so gorski lovci prodrli na greben in zagledali postojanko ob reki. Njihovi kriki in rakete, ki so neutrudno osvetljevale pot, pa gosti rafali so oplašili napadajoče. Spodaj je streljanje ponehalo, le tu in tam je še počilo. Stotnik je vedel, da se je postojanka oddahnila.

„Sedaj streljajo le še na smrt prestrašeni nevrotiki, ki hočejo s tem sami sebe prepričati, da imajo še v rokah orožje in da jih sovražnik še ne drži za vrat."

Z delom svojih ljudi se je spustil k reki in prodiral proti naselju. Na obrobju medlih luči so zagledali zidove, zavite v dim, in prizemne bunkerje. Čeprav so signalizirali z raketami, jih je oškropila strojnica in jim ranila enega vojaka. Hipoma so polegli, stotnik je začel vpiti, da se je slišalo po vsej kotlini:

„Svinje strahopetne, ustavite ogenj! Prišli smo vas rešit, pa nas pobijate, riti preplašene!"

Potem so v kolonicah vdrli v postojanko. Zdanilo se je že. Branilci so vsi črni, nekateri krvavi in strgani, lezli iz lukenj.

Mrtvi in ranjeni so bili razsejani po vsem naselju.

Napadalci so se umikali razočarani in utrujeni na nasprotno pobočje. Od časa do časa jih je bilo videti skozi

Lojze Ude
petinsedemdesetletnik

Pred nedavnim je priznani znanstvenik Lojze U d e obhajal svoj petinsedemdesetletni življenjski jubilej.

Ob tem svojem jubileju Lojze Ude lahko s ponosom gleda na svoje obsežno znanstveno delo, ki ga je opravil na področju borbe za dosego pravic slovenskega naroda, vedno na neizpodbitni znanstveni podlagi. Največ svojega dela pa je jubilant posvetil prav naši narodnostni skupnosti na Koroškem.

Lojze Ude se je rodil v Križah pri Tržiču. Že v svojih mladih letih se je vnel za borbo za narodnostne pravice Slovencev, da bi bili kot narod enakopravni z drugimi narodi v svetu in tako tudi deležni splošnega človečanskega in družbenega napredka. Zaradi teh naprednih gledanj je bil Lojze Ude leta 1918 postavljen pred vojaško sodišče avstro-ogrske monarhije.

Tudi v poznejših letih se je vedno vključeval v tiste kroge, ki so postavljali temelje za boljšo bodočnost slovenskega naroda. V dobi pred drugo svetovno vojno je Lojze Ude deloval kot pravnik in bil sodelavec slovenskega naprednega tiska, leta 1941 pa se je pridružil narodnoosvobodilnemu gibanju. Po zlomu nacizma je bil soustanovitelj Inštituta za narodnostna vprašanja pri ljubljanski univerzi, v katerem je dolga leta vodil oddelek za sever. Za njegovo znanstveno raziskovalno delo v prid koroških Slovencev je Slovenska prosvetna zveza Lojzeta Udeta ob njegovi sedemdesetletnici odlikovala s podelitvijo Drabosnjakovega priznanja.

Ko jubilantu ob njegovem življenjskem jubileju čestitamo, mu želimo še mnogo zdravih let in nadaljnjega uspešnega dela v korist idealov, katerim že toliko let posveča svoje sposobnosti.

Pevski zbor SPD „Edinost“
sodeloval na pevskem taboru v Šentvidu pri Stični

V Šentvidu pri Stični so letos že drugič priredili Kulturni teden, tokrat pod pokroviteljstvom predsednika Slovenske akademije znanosti in umetnosti Josipa Vidmarja. Ta kulturni teden je bil v dneh od 3. do 11. julija 1971 ter je obsegal vrsto kulturnih prireditev, ki so bile v dvorani šentvidske osnovne šole.

Zaključna prireditev letošnjega kulturnega tedna v Šentvidu pri Stični je bil tabor pevskih zborov, na katerem je sodelovalo 21 pevskih zborov iz Slovenije in zamejstva. Koroško je zastopal moški pevski zbor SPD „Edinost" iz Pliberka in Primorsko pevski zbor SPD „Jezero" iz Doberdoba; posebno razveseljivo pa je bilo, da je na tem taboru sodeloval tudi zbor porabskih Slovencev, in sicer pevski zbor „Pavel Avgust" iz Gornjega Senika na Madžarskem. Tako je prirediteljem uspelo, da so na tem taboru združili okoli 600 pevk in pevcev ter da so bili zastopani pevski zbori s celotnega slovenskega kulturnega prostora.

Naši pevci so pod vodstvom Valentina Hartmana s koroško narodno pesmijo našli pri publiki navdušen sprejem. Po končanem sporedu naših pevcev je zbor na odru pozdravil v slovenskem jeziku avstrijski generalni konzul v Ljubljani dvorni svetnik dr. Heinrich Riesenfeld, ki je zatem zborovodji izročil šopek cvetlic.

Višek pevskega tabora je bil skupni nastop vseh pevskih zborov, ki so po povorki skozi Šentvid pod vodstvom prof. Radovana Gobca peli v združenem zboru. Pred tem pa je pokrovitelj 2. Kulturnega tedna v Šentvidu pri Stični Josip Vidmar imel slavnostni govor, v katerem je naglasil veliki pomen takega kulturnega gibanja. Po uradnem zaključku je bila velika veselica.

S tem nastopom so naši pevci iz Pliberka in okolice doprinesli svoj delež k uspehu velike prireditve, na kateri so častno zastopali Slovence na Koroškem.

Slovensko prosvetno društvo „Danica" v Št. Vidu v Podjuni vabi na

VEČER HRVAŠKE FOLKLORE IN SLOVENSKE PESMI

- **v soboto 17. julija 1971 ob 20. uri pri VOGLU v ŠT. PRIMOŽU,**
- **v nedeljo 18. julija 1971 ob 20. uri pri RUTARJU V ŽITARI VASI.**

GOSTUJE ZNANI ANSAMBEL „BRAČU BEMNCIZ" IZ KRAPINE NA HRVAŠKEM.

Sodelovala bosta tudi mešani in moški pevski zbor „Danice".

Na to izredno srečanje ste prisrčno vabljeni!

Odbor

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA

Vabilo

na srečanje

GRADIŠČANSKIH HRVATOV IN KOROŠKIH SLOVENCEV V PESMI, PLESU IN GLASBI

- **v torek 20. julija 1971 ob 20. uri pri Cvetniku (Jägerwirt) v Logi vasi**
- **v sredo 21. julija 1971 ob 20.30 uri v kopališkem domu (Kursaal) v Krivi Vrbi.**

Sodelujejo:
folklorna in tamburaška skupina društva SLAVUJ z Gradiščanske
pevski zbor SPD Loga vas
pevski zbor SPD „Bilka" iz Bilčovsa
pevski zbor in inštrumentalni kvartet SPD „Zarja" v Železni Kapli

Prijatelje narodnih pesmi in plesov gradiščanskih Hrvatov in koroških Slovencev vabi

Odbor

Uspešen nastop pevskega zbora „Danice“ na Žamanju

Ni naš namen, da bi se s svojimi pevskimi nastopi v poletni sezoni postavljali v ospredje in si tudi ne domišljamo, da z našo pesmijo vzpostavljamo „mostove" med narodi, ker vsi dobro vemo, kakšna je resnica. Naša želja je le, da bi gostom iz vseh predelov Evrope, ki so pri nas na dopustu, predstavili našo domovino Koroško takšno, kakršna je. Tako nekako se je izrazil zastopnik zbora Mirko Wakounig v svojih pozdravnih besedah na koncertu pevskega zbora Slovenskega prosvetnega društva „Danica" iz Št. Vida v Podjuni v nedeljo zvečer pri Tedlnu na Žamanju.

Pod vodstvom nadvse sposobnega pevovodje Hanzeja Kežarja so pevci mešanega in moškega zbora ubrano zapeli vrsto umetnih in narodnih pesmi, med njimi tudi nekaj novih, ki jih naši koroški zbori verjetno še niso peli. „Majska noč" (M. Tomc), „Oj zbogom ti planinski svet" (Gregorčič — J. Aljaž) in nemški pesmi „Überführn" ter „Hymne an die Nacht" (L. v. Beethoven) so bile povsem nove v repertoarju „Danice". Poslušalcem je še posebno ugajal hrvaški „Kolo" z lepim solom sopranistke Anice Kežar. Kot vedno pa so navdušili tudi ostali solisti Greti Bučovnik, mladi Foltej Hartman in Mirko Wakounig. Sploh so Šentvidčani ponovno prijetno presenetili domače in tuje občinstvo, ne nazadnje tudi z vokalno-inštrumentalno skupino.

Ob koncu je treba poudariti, da šentvidski pevci po svoje vendar prispevajo k zbliževanju med narodi, čeprav je zastopnik zbora uvodoma skromno dejal, da si ne domišljajo, da s temi nastopi gradijo mostove med narodi. Vsekakor gredo z zgledom naprej, da je taka oblika kulturnega delovanja na mestu in da je potrebno gostom našo deželo prikazati tako, kakršna je. Če bo to postalo vodilo tudi kulturnim skupinam večinskega naroda v deželi, potem bo zamisel o gradnji mostov, ki družijo, lahko postala resničnost. Doslej te dobre volje žal še nismo dosti videli, marveč si nasprotno prizadevajo, da bi Koroško predstavili kot povsem nemško deželo — kakor se je to na primer pred nedavnim zgodilo tudi v Borovljah.

Že zaradi tega gre šentvidskim pevcem vse priznanje.

Št. Jakob v Rožu

V Podgorjah pri Št. Jakobu je bilo predzadnjo nedeljo veliko srečanje in športno tekmovanje gasilcev. Sodelovale so požarne brambe iz Podgorij, Sveč, Bistrice v Rožu, Bilčovsa, Št. Ilja, Dolinčič in Drobolj. Pri tekmovanju so se izkazali kot najbolj uspešni Svečani, ki so zmagali pred skupino iz Bilčovsa, domačini so zasedli četrto mesto, medtem ko so gasilci z Bistrice zaradi tehnične okvare daleč zaostali za vsemi ostalimi skupinami.

Prireditve se je udeležilo lepo število domačinov in tudi tujih turistov, ki preživljajo svoj dopust v teh krajih. Med gosti je župan Gressl posebej pozdravil tudi bilčovskega župana deželnega poslanca Hanzija Ogrisa. Pri podelitvi pokalov pa je župan Gressl naglasil, da taka tekmovanja krepijo pripravljenost gasilcev za primere nesreč, ko morajo hiteti na pomoč. Prireditev se je končala z družabnim srečanjem.

Občina Št. Jakob je po stari navadi tudi v zadnjem četrtletju počastila vrsto občanov, ki so slavili življenjske jubileje. To so bili Emma Rassinger v Kotu (z 90 leti najstarejša jubilantka tega četrtletja), Johana Skok v Podgorjah (85 let), Marija Melicha na Talah (80), Mihael Fugger na Hodnini (80), Jožef Ottowitz na Rutah (80, je medtem umrl), Janez Jelenig v Podgorjah (75), Franc Obilčnik v Lešah (75), Katarina Sucher v Dravljah (75), Richard Kofler v Podroščici (70) in Marija Schnidar na Bistrici (70 let). Župan Gressl in občinski odbornik Petschnig sta obiskala jubilante ter jim s čestitkami izročila tudi primerna darila.

PLANINSKI IZLET
na Stol in Prešernovo kočo

Slovensko planinsko društvo v Celovcu vabi vse člane in prijatelje na izlet na Stol in Prešernovo kočo.

Dobimo se v nedeljo 18. julija med 4.45 in 5. uro zjutraj na Trati (Johannsenruhe), kamor je mogoče prispeti z avtom iz Bistrice v Rožu skozi Medvedji dol v približno pol uri. Ob 7. uri zvečer pa bo maša v Velinji vasi.

Opozarjamo tudi na naslednja dva izleta, in sicer 1. avgusta na Obir in v prvi polovici septembra dvodnevni izlet na Triglav, na katera prav tako že danes vabimo.

S planinskimi pozdravi!
Slovensko planinsko društvo

RAZPIS

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem razpisuje mesto sekretarja snujočega se študijskega in dokumentacijskega krožka. V poštev pridejo mladi koroški Slovenci — avstrijski državljani z visokošolsko izobrazbo, ki so pripravljeni pričeti z delom na popolnoma neraziskanem in neobdelanem področju. Plača po dogovoru.
Lastnoročno pisane prošnje s kratkim življenjepisom je treba poslati do 31. julija 1971 na naslov: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, Gasometergasse 10, 9020 Klagenfurt-Celovec.

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UK

meglice, kako se vlečejo med drevje. Od veselja, da so rešeni, Nemci še streljali niso nanje.

Na stotnika je vse to vplivalo kot moreče sanje, ki bi se jih rad čimprej rešil. Pa se kljub temu ni pozabil odeti z veličino zmagovalca. Ponosno je z dvema spremljevalcema in nabitim orožjem pregledoval razdejanje po napadu.

Iz razbitega župnišča so vojaki prinašali mrtve in stikali po kletnih prostorih za živimi. Ker pa se je izpod ruševin slišalo stokanje, je stotnik odredil svojim ljudem, naj jih gredo reševat s krampi in lopatami. Ko je delo steklo, se je napotil v cerkev. Zvonik so granate hudo zadele; kar je ostalo, je bilo vse oškrabano od izstrelkov. Ob pokopališkem zidu, za katerim je stal brzostrelni top, je jezno sunil z nogo v kup praznih tulcev, da so zažvenketali po kamenju.

V cerkvi je bilo mrakotno. Na oltarju so utripale sveče in metale rumen sij po okrvavljenih obrazih mož, ki so ležali drug ob drugem na tlaku. Na eni strani je ležalo šest partizanov, ki jih napadalci niso bili utegnili vzeti s seboj. Med njimi je stotnik prepoznal po poševnih očeh dva Mongola.

„Stavim, da ta dva nista prav nič vedela, za koga se tepeta, in še manj, zakaj morata umreti. Sovjeti so ju s pašnikov vrgli na fronto, potem so ju propagandne fanfare zvabile k nam, tu pa sta se pod vplivom vojnih dogodkov izmuznila k partizanom in so ju podrle naše krogle. Sijajno, ali ne, poročnik?" je dejal Teichnerju, ki je prišel za njim v cerkev.

Ta je molče prikimal in z nogo brcnil v razdrapan podplat mladega fanta.

„Slabo so obuti, ne preveč dobro oblečeni in tudi preskrba ni kaj prida: vsi imajo udrta lica in koščene roke. Tisti v Cerknem so bili bolj rejeni."

„Dobre oči imate, poročnik. Zima je, pa tudi niso vsi funkcionarji in terenci."

Teichner je skomignil z rameni. „Vedno si ogledam mrtve sovražnike. Kdor jih zna gledati, mu všasih več povedo, kot izve naš pasji dreser od živih s poostrenim zaslišanjem. Zanima me, s kom se borim."

„Ali morda tudi zakaj?" ga je uščipnil stotnik.

„Ne preveč. Na to mislijo drugi. Menim, da bi se najbrž slabše boril, če bi o tem razmišljal. Mene zanima bolj športna in deloma tudi prestižna stran vojne kot pa ideološka in ekonomska. Zato občudujem pri sovražniku smelost in spoštujem vztrajnost. Tudi oni imajo svoj prav. Mislim, da so človeško povsem nevredni tisti ljudje, ki ne verjamejo v nič."

„Ne vem," je zamišljeno odvrnil stotnik. „Vem samo to, da vaši pogledi niso v skladu s programom stranke, kar pa me prav nič ne briga, dokler iščete luknje v sovražni obrambi in vpadate v Cerkno."

Ogledala sta si še žrtve branilcev, potem pa odšla v šolo, kjer so se po razredih gnetli ranjenci. Med njimi sta našla tudi komandanta postojanke.

Bil je v svoji pisarni — svojčas je bila to soba šolskega upravitelja. Bled in ves prepaden je trudno ležal na železni postelji. Nogo je imel dvignjeno in močno prevezano. Staknil je mitralješki rafal.

„Zdravstvujte, gospod poročnik," se je nasmehnil stotnik in segel ranjencu v roko. „Za zdaj sem vas rešil gotove smrti. Borili ste se kot levi. Vsa čast vam."

„Nič drugega nam ni preostalo. Tu ni ujetnikov. Nikoli vas ne bomo pozabili. Hvala v imenu zdravih in ranjenih."

Stotnik se je sprehodil po sobi in govoril:

„Prinašam vam radostno vest. Pomoč se bliža. Ali slišite v tej prekleti tišini bobnenje topov v daljavi? In kmalu boste rešeni tega vražjega kotla."

„Da, obupno je. Tu je še zrak prepojen s sovraštvom."

„Tako, dragi poveljnik. Jaz odhajam. Tu vam bom pustil poročnika Teichnerja, našega najboljšega vojaka, in četo vojske za vsak primer. Pozdravljam vas. Odhajam, ker moram organizirati zvezo z mestom in poskrbeti za prevoz ranjencev."

Obiskala sta še ranjence v spodnjih sobah. Zrak je bil povsod nasičen z duhom po ljodu in krvi. Ranjenci so stokali. Stotnik bi jih bil rad razveselil z upanjem na rešitev. Bilo mu je zelo mučno, ko je stal sredi sobe in so bile oči vseh uprte vanj. „V kako bedastem in klavrnem stanju so nekateri," je pomislil. „V enem samem trenutku se ti življenje preokrene kakor čolnič sredi oceana. Če jo staknes v trebuh ali v koleno, si kripelj za vedno." Naglas pa jim je obljubil pomoč, bolnišnico pa še dopust; nato je povedal še nekaj bodrilnih stavkov in zamorjen zapustil šolo.

Zunaj je globoko zajel sapo. Nad reko se je meglica dvignila. Pokazale so se strme senožeti in gozdnati robovi. Z vzhodne strani neba je sonce razlilo rumenkasto svetlobo in vžgalo v stotniku novo voljo do življenja.

Med ruševinami so zakurili ognje in postavili dva kotla. Kmalu je prijetno zadišalo po kuhani hrani. Okoli kuhinjev je hodil poročnik Teichner z ročko, polno kave. Spodbujal jih je, da so vneto odpirali konserve svinjskega mesa in jih mešali z makaroni.

Sedel je k ognju, prižgal svojo tirolsko pipo in se razgledoval po vrvežu med hišami, kjer so se premikali ljudje kot mravlje, ki jim je nevihta razdejala mravljišče.

9

Sredi noči so pogasili ognje in se pripravili na odhod. Vojska je bila vznemirjena spričo vesti, da gredo v napad, in zadovoljna, ker Nemci niso staknili njihovih položajev.

LETOVANJE OTROK V SAVUDRIJI:

Obvestilo staršem

V zadnjih dneh smo obvestili vse starše, katerih otroci so bili sprejeti v počitniško kolonijo v Savudriji pod pogojem, da pristojni zdravnik letovanje priporoči.

Otroci odpotujejo v sredo 21. julija 1971. Kakor lansko leto, bodo otroci tudi letos potovali s posebnim avtobusom. Starše posebej opozarjamo, da plačajo vozne stroške do Ljubljane in nazaj sami, in sicer 75 šilingov na osebo.

Na dan odhoda so zbirališča otrok določena tako-le: **v Dobrli vasi ob 7.20 — odhod točno ob 7.40 uri zjutraj** izpred avtopodjetja Štefan Sienčnik; v Celovcu ob 8.00 uri — **odhod ob 8.30 uri izpred Gasometergasse 10.** Starše iz Zilje, Roža in Gur prosimo, da otroke pripeljejo v Celovec in jih osebno izročijo spremljevalcem.

Stroške za vožnjo naj plačajo pred odhodom v knjigarni „Naša knjiga", Gasometergasse 10 — vhod Wulfengasse.

Pliberk

Včasih je že tako, da z novicami s podeželja ne moremo biti povsem na tekočem in se zgodi, da o posameznih dogodkih poročamo malo pozneje. Tako je tudi tokrat, ko z zamudo pišemo v človeku, kot je bil Štefan Potočnik, ki smo ga pred tedni položili k zadnjemu počitku na pokopališču v Pliberku. Ne bomo ga pozabili, saj je za korist naše narodne skupnosti doprinesel veliko požrtvovalnega dela.

Štefan Potočnik se je rodil leta 1895 kot sin kmečke družine v Žvabeku. Svojo mladost je preživel doma, dokler ga niso leta 1915 vpoklicali k vojakom. Šele po vrnitvi iz vojske se je izučil tesarske obrti in pozneje postal tudi tesarski mojster. Vendar mu tesarske obrti zaradi njegove slovenske narodnosti dolgo niso dali. Tako se je njegova trnova pot kot Slovenec pričela z zapostavljanjem. Kljub temu Štefan Potočnik ni obupal. Le še bolj se je vključil v naše narodno in politično delo. Pozneje je postal župan v Žvabeku. S tega mesta so ga nacisti kot zavednega Slovenca odstranili. Po drugi svetovni vojni se je spet vključil v naše narodno delo, tako v prosveti, kot v gospodarstvu in politiki. Bil je dolga leta predsednik in poslovodja domače zadruge, delal je v prosveti in leta 1949 je kandidiral na slovenski listi za deželnozborske volitve.

To so le bežni podatki o življenjski poti Štefana Potočnika, ki ga bomo ohranili v častnem spominu.

BISTRICA NA ZILJI

Krščanska kulturna zveza sporoča vsem rojakom na Zilji, da bo priredila bistriška občina za turiste in domačine

PEVSKI KONCERT

v nedeljo 25. julija 1971 ob 15. uri v Kulturnem domu v BISTRICI NA ZILJI.

Nastopajo:

- **Mešani in moški zbor ter pevsko-inštrumentalni kvartet SPD „Danica" iz Št. Vida v Podjuni**
- **Moški zbor „Jepa-Baško jezero"**

Vsi rojaki in gosti iz Zilje in beljaške okolice prisrčno vabljeni!

Člani Kluba kulturnih delavcev na Jesenicah obiskali Koroško

Že lani smo v našem listu poročali, da so na Jesenicah ustanovili Klub kulturnih delavcev, ki se je takoj ob ustanovitvi povezal tudi s književniki na Koroškem. Sodelovanje med jeseniškimi in koroškimi pisatelji se je medtem še poglobilo. Predvsem pa naši pesniki sodelujejo pri literarni reviji LISTI, ki izhaja kot priloga glasila jeseniške železarne „Železar", saj sta bila v vseh številkah revije s svojimi literarnimi prispevki zastopana Valentin Polanšek in Andrej Kokot.

Da bi sodelovanje še poglobili, so minuli petek člani jeseniškega Kluba kulturnih delavcev obiskali Koroško, kjer so se srečali s tukajšnjimi slovenskimi pisatelji in pesniki. Delegacijo gostov z Jesenic je vodil urednik „Železarja" in predsednik Kluba Jože Varl, spremljali pa so ga še pesnik Miha Klinar, pisatelj in publicist Črt Šinkovec, literarni zgodovinar prof. Emil Cesar in Benjamin Gracer.

Po kratkem izletu po Koroški je bilo pri Miklavžu v Bilčovsu srečanje, kjer so se razgovarjali o nadaljnjem sodelovanju oz. poglobitvi dosedanjih stikov. Tega pogovora so se udeležili prof. Janko Messner, Valentin Polanšek, Florijan Lipusch in Andrej Kokot, ki je goste pozdravil v imenu Slovenske prosvetne zveze in domačih literarnih delavcev.

V svojih pozdravnih besedah je tajnik SPZ dejal, da je za koroške slovenske literarne ustvarjalce stik s književniki v matični domovini nujno potreben, in to predvsem zaradi strokovne pomoči, kakor tudi z moralnega vidika. V imenu gostov je spregovoril predsednik Kluba Jože Varl, ki je predstavil posamezne goste, nakar je prav tako poudaril važnost povezave med pisatelji tu in onstran meje ter našim literatom zagotovil vso možno pomoč s strani Kluba.

Po pozdravnih besedah je stekel prijateljski razgovor. Konkretno so se dogovorili, da bo jeseniški Klub kulturnih delavcev v jeseni posvetil celo številko LISTOV koroškim avtorjem ter ob tej priložnosti priredil tudi nastop naših literatov na Jesenicah. Ob koncu so sklenili, da bodo take pogovore imeli tudi v bodoče. Ti pogovori se bodo nanašali na nasvete in na ocene novih del posameznih avtorjev.

Slovensko kulturno društvo „Jepa- Baško jezero"

V A B I L O

na

VEČER SLOVENSKE PESMI

ki bo v nedeljo 25. julija 1971 ob 20. uri v KULTURNEM DOMU v LOČAH.

Nastopajo:

- **Mešani in moški zbor ter pevsko-inštrumentalni kvartet SPD „Danica" iz Št. Vida v Podjuni**
- **Ansambel bogoslovcev**
- **Moški zbor SKD „Jepa-Baško jezero"**

Prisrčno vabljeni!

Obiskali nas bodo bratje z Gradiščanske

Slovenska prosvetna zveza že vsa povojna leta goji prijateljske stike tudi z gradiščanskimi Hrvati, s katerimi delimo isto usodo, namreč, da se moramo boriti za naše narodnostne pravice in obstoj. V okviru teh stikov so naši združeni pevski zbori že večkrat gostovali na Gradiščanskem. Tokrat pa nas bo obiskala tamburaška in folklorna skupina „Slavuj", ki se bo na Koroškem ustavila ob povratku s turneje po Jugoslaviji, kamor jih je povabil njihov matični narod.

Z gradiščanskimi prosvetaši bodo nastopili tudi naši pevci in godci. Tako bodo obiskovalci teh skupnih prireditev imeli možnost, da spoznajo kulturo obeh narodnosti. Prvi nastop bo v Logi vasi, drugi pa v Krivi Vrbi. V turističnem kraju Krivi Vrbi bo to prva taka prireditev, namenjena predvsem turistom. Izvedena bo pod geslom: narodne skupine v Avstriji se predstavljajo. Za nastop gradiščanskih Hrvatov in koroških Slovencev v Krivi Vrbi se je Slovenska prosvetna zveza odločila zato, da se s svojim kulturnim delom predstavi tudi večinskemu narodu in pripadnikom drugih narodov. In to je tako za gradiščanske Hrvate kot za koroške Slovence zelo važno in potrebno, kajti kdor nas bo spoznal po naši kulturi, bo verjetno tudi drugače mislil o nas kot doslej. Zavedamo se, da bodo prireditev v Krivi Vrbi obiskali pretežno tujci. To pa bo za nas oboje tem bolj koristno, ker bodo turisti iz drugih držav videli, da v Avstriji poleg Nemcev živimo tudi Hrvatje in Slovenci.

Prireditev v Logi vasi je seveda prav tako namenjena gostom, predvsem pa naj bo to srečanje med gradiščanskimi Hrvati in koroškimi Slovenci. Zato s svojim obiskom, čeprav ob malce neobičajnem času, pokažimo, da nas druži ista usoda.

TRIBUNA BRALCEV - TRIBUNA BRA

Alles in Ordnung?

Der slowenische Minister Dr. Bračič weilte in Kärnten. Die Politiker beider Länder nahmen die Gelegenheit wahr, um der Öffentlichkeit wieder einmal Sand in die Augen zu streuen. Sie stellten einmütig fest, daß „es in Kärnten keine nationalen Probleme gibt" und daß „das Leben in diesem Raum so fließt, wie es die Menschen wünschen, um glücklich und zufrieden zu sein".

Warum wurden dem Minister nicht die Friedhöfe in Ebenthal oder Griffen gezeigt? Warum hat man Bračič nicht Schulen in Gebieten vorgeführt, in denen trotz zweisprachiger Bevölkerung jahrelang keine Anmeldung zum zweisprachigen Unterricht zu verzeichnen ist?

Immerhin kann Kärnten mit einem europäischen Unikum aufwarten, nämlich mit dem, daß das Erlernen der Mutter- und Heimatsprache der Willkür der Eltern ausgesetzt ist. Immerhin wünscht die slowenische Bevölkerung zweisprachige Ortsbezeichnungen u. besitzt keine. Immerhin bemüht sich ein slowenischer Kulturverein in Eberndorf jahrelang bei der Gemeinde um eine Subvention und hat bis heute keine erhalten, wohl aber wird ebendort die Volksschule vollkommen einsprachig eröffnet. Immerhin wird in Kärnten slowenisches Eigentum beschädigt, werden slowenische Aufschriften entfernt, Denkmäler gesprengt oder beschmiert, wobei die Täter in allen Fällen demonstrativ „unbekannt" geblieben sind und es auch weiterhin bleiben werden. Immerhin wird slowenische Kultur in Kärnten totgeschwiegen, werden Seminare für zweisprachige Lehrer vollkommen deutsch gehalten, werden Slowenen öffentlich beschimpft, wird bei der Volkszählung 1971 in keiner Weise nach der Anwesenheit der Slowenen gefragt, wohl aber nach dem evangelischen, altkatholischen und mosaischen Religionsbekenntnis. Immerhin darf der Heimatdienst ungestört die Liquidation des slowenischen Volkes empfehlen, immerhin werden Studenten, die auf die Erfüllung des Staatsvertrages pochen, vor Gericht gestellt usw. usw. — alles genauso, wie es gewisse Leute im Land wünschen.

Offiziell aber ist alles in Ordnung, diesseits und jenseits der Karawanken; die gutnachbarlichen Beziehungen und der Kulturaustausch haben alles ins Lot gebracht, es gibt kein Unrecht in Kärnten. Schließlich handelt es sich bei all dem ja nur um eine Minderheit.

Florian Lipusch, Leppen-Lepena

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UK

Že drugi mesec so se borili po gorah okoli Idrije. Navadili so se nenehnih premikov in menjanja položajev ko dežja, uši, stradanja in smrti in vseh drugih težav partizanske vojne.

Borci čete Orlova so stali po gručah na ravnini v smrekovem gozdu, kjer se je zbiral Drenov bataljon. Naslanjali so se na puške in se polglasno menili. Že zvečer sta prihajala na zborno mesto bataljona, ki je bil odrejen za predhodnico brigade, komandant Svarun in njegov namestnik Karel.

Ob ognju so se zbrali člani bataljonskega štaba, četni komandirji in komisarji. Posedli so po nahrbtnikih, položili orožje na kolena in zaupljivo gledali mladega, slokega komandanta, ki se je sprehajal z odsekanimi rokami sem in tja ter jim razlagal najnovejši položaj. V očeh se mu je zeleno utrinjal lesk plamenov in metal sence v njegov ostri, upadli obraz, kjer mu je krogla zarisala neizbrisno sled.

Diviziji je grozila nemška protiofenziva iz Ljubljanske pokrajine. Tudi v dolini Soče so zaznali močnejšo koncentracijo čet in prve izvidniške sunke iz Gorenjske ... Brigada je imela nalogo skupaj z brigado Ivana Gradnika prestreči prve sunke vzdolž prometnih žil proti Idriji in blokirati Godovič.

Svarun je znal voditi ljudi ter jim vlivati samozaupanje in pogum. Njegove skope besede so bile tako prekleto stvarne, da so se ob njih opogumili celo črnogledi godrnjači in celo tisti, ki niso našli smisla za nenehno napadanje ter za takšne metode boja. Pojasnil je nalogo bataljona v sklopu brigade, pohvalil iznajdljivost posameznih čet in pograjal vse po vrsti, kar je zaviralo bojni uspeh enot. Ko je govoril o napadu zasede na gorske lovce v soteski, se je Orlov ponosno zravnal in si popravil vse jermene; še bolnemu Pajku so od zadovoljstva zažarele oči. „Svarun je duša, on ve, kaj se godi v brigadi; če bi nas večkrat obiskal, bi postali nezlomljivi kot hudiči," si je mislil.

Tiho je prasketal ogenj na robu globeli in pošiljal iskre med vejevje stoletnega drevja. Borci so od daleč gledali posvetovanje poveljujočih in po svoje razpravljali o dogodkih.

Večerja je bila dobra. Kot bi bili intendanti vedeli, da bo prišel Svarun v bataljon, so nekje staknili prašiča. Vojko se je tolkel po trebuhu: „Najedel sem se za dva dni, za vsak primer. Hrane nam naj dajo in dovolj municije, pa bodo Pajkove politične ure dvakratno zalegle."

Kocinast mobiliziranec se je med gručo borcev pritajeno jezil: „Jih gleda! Mi naj stojimo ko drevesa, tam pa se pogovarjajo in mlatijo prazno slamo."

„Prazno slamo mlatiš ti," ga je zavrnil Vojko in tudi Primož ga je pogledal postrani.

Ta dva nista pustila nikomur, da bi neupravičeno godrnjal. Sicer pa je Svarun kmalu končal posvet in bataljon se je razvrstil v kolono.

Hodili so navzdol, navzgor, počez in spet navzdol skozi gozdove, grape, čez senožeti, kot bi hodili v krogu. Videli so nekaj redkih hiš, kjer so se ustavili in iskali vodnike, in spet hodili. Počivali so redko. Ko pa se je noč prevesila v dan, so stoje dremali, se zaletavali drug v drugega in bili spet budni. Kolono je spremljal Svarun, ki je nekaj časa hodil peš, ko pa se je pot razširila, je jezdil konja; ob njem so bili prepričani, da bodo prišli še v varstvu noči, kamor so namenjeni.

Res so se še v bledem mraku ustavili na robu gozda. Pod njimi se je kakor tanek trak vijugala cesta, izginila v gozdu in se spet pojavila v kotlinici, kjer so medlo utripale luči v jutranjo meglo. Zagledali so utrjeno gnezdo Godovič.

Vojko je razporedil vod in naročil vsem, naj se vkopljejo. Do dne so se zamotili s kopanjem. Primož si je sam skopal zaklon. Nalomil je nekaj vej in legel. Jutranja rosa mu je ovlažila obraz. Ob njem je spal Milan, ki mu ga je Vojko dodelil za pomočnika. Bil je še nezaupljiv do njega, ker ga je bil Orlov proglasil za simulanta.

Po tistem, kar mu je bil priredil Orlov s kopanjem jame, se mu je fant zasmilil. Vso pot je vzdihoval pod bremenom. Nosil je dve rezervni cevi in tri škatle nabojev. „Goni ga kakor psa!" je bil Orlov naročil Vojku.

Ko je legel, je takoj zaspal kot ubit. Nekam nelagodno se je počutil med fanti Vojkovega voda, kjer je moral vsakdo, gnan od vsakogar, izpolnjevati svojo dolžnost.

Primož ga je pustil spati. Zastrmel se je na cesto, ki je bila vse bolj razločna. Tudi v postojanki so že marsikaj razločili — najprej hiše, potlej bunkerje po vzpetinah in verigo strelskih jarkov, ki so jih povezovale obrobne goličave okoli vasi.

Nedaleč je ležal Vojko in z daljnogledom pregledoval položaj. Četa se je bila neopazno porazgubila po kotanjah. Borci so se zelo dobro zakamuflirali.

V nenadni svetlobi jutra se ni nič zganilo. Primož je skušal pregnati napetost z razmišljanjem. Še vedno ni mogel dojeti, da Ane ni več, da se morda nikoli več ne bo vrnila. „Ni dobro, da pred bojem mislim nanjo namesto na sovražnika. Toda vseeno je bolje misliti kot spati."

Z ročno granato, ki jo je potegnil izza pasu, je dregnil pomočnika pod rebra. Fant je naglo odprl oči in se zastrmel v Primoža.

„Pripravi municijo," je ukazal Primož.

Potem je spet mislil na Ano. Kaj, če bi stvar omenil Svarunu, Gorazd pa bi šel do Pemca. Pajk ji je napisal dobro karakteristiko.

Tedaj ga je premotilo lajanje psov in nekaj puškinih strelov, in spet je zavladala tišina. Postojanka je bila videti zapuščena. Nekaj hiš je bilo od nenehnih napadov požga-

Avtoriteta ni nasilje

Otroška ubogljivost na eni in avtoriteta staršev na drugi strani sta dve lastnosti, ki terjata veliko prizadevanj roditeljev. Toda — kolikor je ubogljiv otrok veselje staršev in okolice, tako je lahko prevelika avtoriteta staršev v škodo njim samim, predvsem pa njihovim otrokom.

Dokler so otroci še majhni, s starševsko avtoriteto ni težav, kajti otroci so nanje navezani, pa tudi starši z ljubeznijo negujejo svoje malčke. Ko pa otroci rastejo in postajajo iz dneva v dan samostojnejši, porodi borba za avtoriteto staršev včasih velike probleme. Družinski krog postaja otrokom preozek, hočejo se izmuzniti iz njega. To ustvarja v starših nemir, zmedo in občutek imajo, da postaja njihov otrok „neposlušen". Avtoriteta staršev je potemtakem resno ogrožena in mnogi se zato lotijo „poostrenih ukrepov" — predvsem očetje.

Da bi ohranili svojega otroka čimdalj zase, začenjajo boj, ki je včasih zelo neizprosen in lahko tudi usoden. Rezultat takega boja pa je takle: starši in otroci se v medsebojnih odnosih vedno bolj oddaljujejo, kar se pozneje spremeni celo v sovraštvo in mržnjo. To postane posebej očitno, ko otroci dorastejo in jih telesno ne moremo več kaznovati. To pa je bilo navsezadnje neučinkovito tudi, ko so bili še majhni. Udariti dečka pri 12 ali 14 letih, pomeni priznati pred njim svojo nemoč. Morda to celo pomeni, da smo z njim za vselej prekinili dobre odnose.

Mnogi starši, ki so dolga leta uporabljali udarce kot najzanesljivejše vzgojno sredstvo, morajo proti koncu spoznati, da so se motili. Včasih je za tako spoznanje žal že prepozno. Med otroki in njimi je zazijal nepremostljiv prepad.

Telesna šibkost otrok v primerjavi z odraslimi povzroča v otroku občutek nemoči in podrejenosti. Zato se v otroku vzbudi želja, da bi vendarle pokazal svojo „moč" in samostojnost. Začetek takega povsem prirodnega in zdravega boja za svojo osebnost se pokaže v zgodnji starosti, največkrat v besedah: „To bom naredil sam!" V naslednjih letih se ta želja kaže čedalje bolj pogosto.

Res je, da otrok izkazuje svojo „moč" pogosto ob najbolj nepravem času in na napačen način, toda to še ni razlog, da bi morali z njim obračunati na včasih prav drastičen način. Spoštovanje otrokove osebnosti je pravzaprav osnova pravilne vzgoje. To pa je za mnoge starše zelo težko, ker zahteva od njih, da otroka razumejo, da razumejo njegove potrebe in želje.

Mnogi starši zapravijo svojo avtoriteto pri malenkostih. Brez dvoma je potrebno, da včasih ravnajo strogo in odločno, vendar pa tako ne smejo ravnati prepogosto in brez potrebe. Včasih moramo otroku tudi kaj spregledati. Če vselej zahtevamo, da popusti v svojih željah, ker se nam zdijo te nesmiselne in nepotrebne in če vedno zahtevamo, da se podredi našim zahtevam, bomo dosegli le to, da se bo otrok začel čutiti brezmejno šibak in slab in da bo v nas videl svojega sovražnika. Vedeti moramo, da vsaka naša „zmaga" pomeni za otroka „poraz". Včasih so taki porazi sicer potrebni in koristni, niso pa edino vzgojno sredstvo. To bi namreč uničilo otrokovo pravo naravo, njegov živčni sistem — pomenilo bi začeti boj proti otroku v pravem pomenu besede.

Mnogi starši, za katere je otrokova poslušnost največja vrlina, ustvarjajo v svojem domu tako vzdušje, da žive njihovi otroci v stalnem strahu pred udarci in grožnjami. Kadar se oče vrne domov, zastane v taki hiši vsaka igra, smeh ali razposajenost. Če otrok kaj vpraša iz gole radovednosti, se lahko zgodi, da že ob prvi besedi dobi klofuto. Tako ravnanje povzroča, da je njihova volja zastrta — ali pa narobe, da otopijo za telesne kazni, da so grobi do sovrstnikov, do mlajših pa sadistični, da mučijo živali in podobno.

Vse to narekuje, da spoznamo svojega otroka, da poznamo in razumemo njegov razvoj, in končno, da ga cenimo in spoštujemo tudi takrat, kadar stori kaj narobe.

Pred odhodom na dopust

Te dni se odpravljajo mnogi starši s svojimi otroki na počitnice. Nekateri so se odločili za morje, drugi za planine ali pa za oddih pri sorodnikih na deželi. Na počitnice pošiljajo otroke tudi razne družbene organizacije in socialne ustanove.

Sprememba zraka vpliva ugodno na organizem odraslega človeka, in kako šele na otroka! Posebno za tistega, ki živi vse leto v mestu, kjer vdihuje dan na dan prah in dim, valeč se iz tovarn; v mestu, kjer pogreša sonce in toploto.

Če je otrok zdrav, je prav vseeno, kje bo preživel počitnice, na morju ali v planinah. Drugače pa je seveda z bolehnimi otroki, kajti sprememba zraka povzroča številne spremembe v organizmu. Zato je najbolje, da se starši o tem, kam bodo poslali otroka na oddih predhodno posvetujejo z zdravnikom. Meteorološke razmere namreč neposredno delujejo na organizem, in še posebej na živčni sistem. Zdravniki pravijo, da traja 3 do 6 tednov, preden se človek navadi na kako novo okolje. Bivanje na določenih višinah ima poseben vpliv na človeka. Višina do 400 m, na primer, deluje nanj pomirjujoče, od 400 do 600 m blago dražeče, a višina nad 800 m močno nadraži vsak, posebno pa še otroški organizem.

Na slabotne, blede in suhe otroke, ki jim primanjkuje tek, pa tudi za malokrvne otroke, deluje najbolj ugodno nadmorska višina od 600 do 1000 m. Tu se otroku ponovno vzbudi tek, svež postane in prične kazati bolj živo aktivnost pri igri.

Za otroke, ki imajo vnetje dihal in bronhitis, je izredno priporočljiv oddih na morju, kajti morska klima deluje izredno ugodno na krepitev sluznice. Čist zrak in sonce pa krepita kajpak celotno odpornost organizma, saj je ugotovljeno, da otroci, ki preživijo oddih na morju, često brez vsakršnih bolezni prestanejo jesen in zimo.

Noge poleti

V tesni obutvi noga, ki se na toploti širi, oteče in boli. Zaradi vseh teh reči bi morale obuti žene poleti čevlje, ki so jih že dobro prilagodile nogi, ki so jih že razširile. Nove čevlje bi morale nositi le krajši čas, najbolje zvečer, po dve ali tri ure, da se noga privadi nanje. Zelo dobro bi se bilo tudi navaditi, da bi čez dan večkrat menjale obutev in to: dopoldan bi nosile udobne sandale brez pet ali s čisto majhno petico ali pa tudi odprte čevlje. Šele popoldan in zvečer bi obule eleganten čevelj.

Priporočljivo je namakanje nog v vodi, mrzli ali topli, kakor pač kateri ugaja. V vodo lahko damo tudi žlico soli. Hitro se pokaže rezultat — preneha utrujenost, bolečin ni več in kri se svobodneje pretaka. Če položimo utrujene noge na zvišen prostor, se najlažje odpočijejo.

Nasveti za poletje

- **Čuvajte občutljivo polt okoli oči z dobrimi očali. Pri oteklih in rdečih vekah, obloge s kosmiči vate iz kamilic ali temnega čaja.**
- **Lažje poškodbe na soncu zdravite sami, obloge s sirom ali rahlo drgniti z limono.**
  Vode, mila, mastne kreme in raznih olj se odpovejte.
- **Sredstva za sončenje nanašajte na polt vedno v senci in namažite tanko, po potrebi mažite večkrat.**
- **Zelo občutljiva koža, naj da prednost raje senci ali širokemu slamniku.**
  Direktno sončenje škoduje.
- **Če se tudi pri kopanju ne morete odpovedati ličenju, uporabljajte samo sredstva, ki jih voda ne topi.**
- **Ne čitajte na soncu, nastale bodo drobne bele gube ob očeh.**
- **K lepo porjaveli polti bolj pristajajo svetli rjavkasti toni ruža kakor vijoličasta ali močna barva.**

Da nam črvi ne bodo razjedali pohištva

Lesni črvi nam povzročajo zelo veliko škodo pri pohištvu in pri vgrajenem lesu. Čeprav nam povzročajo škodo pa se ne brigamo dovolj, da bi jih uničili, ali pa storimo to, ko je že prepozno.

Zaradi vpliva večje vlažnosti, kot je normalna, ob večji toploti in tudi zaradi drugih vplivov, postane les sprejemljiv za okužbo. S pojmom okužbe lahko omenimo lesne àrve, razne plesni, celo vrsto hišnih gob, mravlje, ose itd.

Kadar opazimo znake, ki nam potrjujejo okužbo, je navadno škodljivec že dalj časa v pohištvu. Vse je odvisno od stanovanja, njegove lege, rabe, zasedbe, vlaženja, nege pohištva, izvora lesa, prisotnost starejšega pohištva itd.

Redki so danes posamezniki, ki pojmujejo kot nekaj naravnega, da je les treba varovati, ščititi in zaščititi pred škodljivci. Prav sedaj, v juliju in avgustu, je najugodnejši čas za razvoj lesnih črvov. In zato bi morale gospodinje pregledati sedaj leseno opremo v stanovanju in takoj podvzeti kar je potrebno, če so opazile, da so les kje načeli črvi.

Bencin, petrolej ali terpentin za škodljivce niso smrtonosni. Prave insekticide uporabljamo tako, da z njimi rahlo obrizgavamo vse kote, kjer se škodljivci najraje zadržujejo. Poraben pa je le tak insekticid, ki ni škodljiv, niti našemu zdravju niti pohištvu, posteljnini, preprogam, oblačilom itd. Šele potem, ko smo pri čiščenju rahlo — v vidu megle — zameglili kote z insekticidom, odstranimo iz teh kotov prah in nesnago. V nasprotnem primeru le množimo golazen, ko jo s krpo in omelom razširjamo po stanovanju.

Jajčec lesnih črvov, moljev, ribic, mravelj, pajkov itd. s prostim očesom niti ne vidimo in je tedaj gornja trditev povsem upravičena. Naša nemarnost pri čiščenju in negi pohištva nudi naravnost idealne pogoje škodljivcem za njihov razvoj.

Poskusite!

GOVEJE PRSI V OMAKI

Potrebujemo ¾ kg govejih prsi, sol, 2 čebuli, 2 paradižnika, ¾ litra vode, kocko argo juhe, 4 dkg margarine, 4 dkg moke in gorčico.

Malo nasoljeno meso kuhamo približno poldrugo uro v vodi, ki smo ji dodali drobno sesekljano čebulo, na četrtine razrezan paradižnik in kocko argo juhe. Iz maščobe, moke in juhe pripravimo svetlo omako in jo začinimo z gorčico. Meso, ki smo ga narezali na rezine, položimo v omako.

SKUTINI SLANIKI

20 dkg ostre moke, 10 dkg surovega masla, 20 dkg skute, ščep soli, 1 do 2 jajci in malo kumine.

Med moko sesekljamo surovo maslo, dodamo pretlačeno skuto, sol in jajce. Ugneteno testo pustimo na hladnem 1 uro. Nato ga razvaljamo na pomokani deski. S koleščkom ga razrežemo na 5 cm dolge in 2 cm široke rezine, premažemo s stepenim jajcem, potresemo s kumino in spečemo. Ponudimo k sadnemu soku ali pivu.

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKA

nih in razbitih, druge pa so bile spremenjene v utrdbe.

Dan je postojanko prebudil. Po njej so pričeli vrveti ljudje kakor mravlje. Po njihovem nemirnem tekanju je bilo tudi iz daljave lahko sklepati, da že čutijo nevarno bližino sovražnika. Morda jih je vznemirilo tudi to, da so bile še v mraku presekane vse telefonske zveze in so bili s tem odtrgani od sveta ter prepuščeni sami sebi.

Vojko pa je kot dober opazovalec prav lahko ugotovil, da se pravzaprav ne boje napada. Ker so se zbirali po skupinah, je bilo kazno, da se pripravljajo le na izpad, ne da bi vedeli za dve partizanski brigadi, ki sta prežali ob njihovih bokih in čakali, da jim padejo v past.

Vrh vzpetine nad položaji čete Orlova je imel komandno mesto Svarun. Ležal je ob Drenu ter preudarjal in ugibal, kam se bodo Nemci usmerili. Kamorkoli bodo šli, jim bo trda predla. Brž ko bodo zapustili svoje gnezdo in udarili na položaje ene brigade, se bo ta umaknila in jih tako zvabila za seboj v gozd, medtem pa bo druga udarila na postojanko.

Tedaj so Nemci pričeli klestiti položaje Gradnikove brigade s topovskim ognjem. Brigada jih je drezala že nekaj dni. Po senožetih je zijalo čedalje več črnih likajov.

Na brigadnih položajih je bilo vse tiho. Nemce je to presenetilo in jih spodbudilo k napadu. Razporedili so se v kolone in kolonice in počasi prodirali v varstvu topov in minometov, dokler se niso znašli v ognju partizanskih mitraljezov.

Z vzpetine so opazovali spopad Svarun, Dren in Orlov. Onkraj doline je prodiral sovražnik kot na vojaških vajah. Veter je prinašal čez dolino rezka nemška povelja. Šarci pa so drdrali na vseh koncih.

Vojko ni odmaknil daljnogleda z oči. Kako drugačni so občutki, če spopad samo gledaš in nisi sam prizadet! Nekako tako se mu je zdelo, kot bi se otroci igrali vojsko. Kdo ve, kako smešna in nesmiselna bi se mu zdela ta igra mislečih živali, če bi jo opazoval z velike višine in bi bil še manj prizadet!

Res je — iz daljave je vse lepše, manj grozno, nič gnusno. Ljudje padajo pod kroglami, od daleč pa se ti zdi, kot bi se spotikali. Če kdo ne vstane več, te prav nič ne gane. Zanimiv šah za generale, ki vodijo vojno le iz daljav in globoko v zemlji skritih zaklonišč. Zabava za politike, dovolj snovi za kabinetski pogovor. Zavoljo takih pogovorov bodo vojne trajale še in še. Saj so za zdolgočasene duhove, za tiste, ki niso neposredno prizadeti, prav tako zanimive kot nogomet, konjske dirke ali angleški lov s konji in hrti na lisico.

Vsi so iz zaklonov radovedno opazovali vršanje prek doline. Bili so neprevidni in so glave dvigali tako visoko, da so jih Nemci opazili.

„Od vseh živih bitij je le človek bolj radoveden kot opica," je pomislil Vojko in prilepil glavo k tlom, ko je završala granata in udarila mednje.

„Kako čudno se je vse spremenilo! Ena sama topovska granata nas je iz gledalcev spremenila v igralce. Igra je postala kri, strah, razparan drob, smrt, gnus . . ."

S pobočij onkraj doline je zadonel hura Nemcev, ki so z naskokom prodrli. Krilo Gradnikove brigade se je zlomilo, borci pa so se že raztepeno umikali.

Svarun je videl, da so Nemci vdrli v vrzel ter se razkropili v gozdu. Napad je spremljal kot taktik, ki se mora vključiti v igro v pravem trenuku. Že je hotel poslati kurirja k bataljonu na levem krilu, ko so zaslišali hrup motorjev in presunljivo rožljanje tankovskih gosenic.

Iz Idrije je prihajala pomoč. Prihajala je z nasprotne strani, kot so jo pričakovali.

Vse glave borcev Drenovega bataljona so se zasukale v smer prihajajoče kolone. Vojko je obrisal zrklo na puškinem daljnogledu, potem pa je z očmi poiskal Primoža in mu dal z roko znak. Ta mu je enako odgovoril, poninil šarca predse in ga nameril na cesto.

Na belih vijugah vzpenjajoče se ceste se je prikazala kolona. Enajst kamionov in dva tanka. Vozili so v precejšnjem razmiku. Kolona je bila videti kot velika, hitro premikajoča se kača. Njeno drsenje pa je presekala eksplozija. Prvi kamion se je razletel. Izpod črnega stebra dima se je po strmem bregu valilo ogrodje, dokler se ni ustavilo med drevjem. Kolona se ni ustavila. Po zakonu vztrajnosti je drvela naprej, dokler še drugi kamion ni zletel v zrak.

Tedaj je opozorilo zaleglo. Vozila so se ustavila. Iz nekaterih so poskakali Nemci se metali pod cesto in streljali z vsem orožjem na bataljon gradnikovcev ki jih je prvi obsul z uničujočim ognjem. Komandant kolone je ukazal pognati vozila naprej. Najbrž je mislil, da sta bili dve mini vse, kar so bili partizani zakopali v cesto.

Zdaj sta na čelu kolone vozila oba tanka in noro streljala. Kolona pa se je premaknila le za ovinek, ko se je zabliskalo in počilo. Čelni tank je zavozil na mino. S strgano gosenico je obstal na robu ceste.

Dolino je napolnilo besno streljanje z vseh strani.

Svarun se je dvignil in pokazal z iztegnjeno roko na cesto. Na vse grlo je zarjul:

„Bataljon naprej!"

Drenov bataljon se je dvignil in razporejen v strelce naglo prodiral proti cesti. Prej je bil predaleč od sovražnika, da bi si kaj prida pomagal z lahkim orožjem.

Nemci niso takoj opazili bočnega naskoka, ki bi bil lahko usoden za njihovo obrambo. Zavedeli so se šele, ko so bili borci že na strelni razdalji. Udarili so z vsem orožjem in tako zajezili napredovanje partizanov.

(Nadaljevanje sledi)

za oddih in razvedrilo

V MEDVEDJEM OBJEMU

Trije tovariši so korakali skozi nepregledne gozdove bosenskih planin k samotnemu grobu padlega partizana. Na ramah so jim plesale puške, kakor pred leti, ko je padel Sava. Niso jih vzeli s seboj zaradi spomina na tiste dni, ko je vsepovsod prežal sovražnik, temveč zato, ker leži Savov grob na samem, daleč stran od naselij in cest, na majhni jasi sredi gozdov.

Pri potoku ob vznožju gozdnatega pobočja se je polkovnik, ki je hodil spredaj, ustavil.

„Počivajmo," je rekel in odložil puško in nahrbtnik. „Še dobrih dvajset minut navkreber in na cilju bomo."

Tovariša sta molče odložila. Mićo je stopil nekaj korakov ob potoku, poiskal mesto, kjer je bil breg najnižji, legel v travo in hlastno pil. Ko se je odžejal, je dvignil obraz iz vode, se oprl na roke in opazoval nasprotni breg. Nenadoma je skočil pokonci.

„Oho, poglejta!" je vzkliknil.

Vsi trije so ogledovali potacano travo na nasprotnem bregu in shojeno stezo, ki se je vlekla od potoka v goščavo. Ni moglo biti dvoma: tod so hodili k vodi medvedje.

„Kasneje se vrnemo. Zdaj najprej k Savovem grobu," je rekel polkovnik. Na plitvini so prebredli potok in izginili v gozdu. Više zgoraj so spet naleteli na medvedove stopinje, in prav na vrhu, okrog partizanovega groba, jih je bilo vse polno.

Ko so udobno sedeč v visoki travi obujali spomine na Savo in na viharne partizanske dni, ki so jih preživeli v tej okolici, si niso mogli kaj, da jim oči ne bi švrkale po medvedjih sledovih in po zaraščenem robu gozda. Toda nikjer se ni nič zganilo, še listje v vrhovih stoletnikov ne.

„Kaj pa na medvede sta čisto pozabila a?" je nekam zlobno napeljal polkovnik in se zgovorno nasmehnil.

„Tudi če bi hotela pozabiti nanje, ne bi mogla," se je odrezal Marko. „Kdor je v tvoji družbi, se ne more znebiti mučnega občutka, da ima medveda zraven sebe . . ."

Ta šala jih je spravila v dobro voljo. Polkovnik je bil res pravi orjak, velik in plečat, sršečih obrvi in bikovskega vratu.

„Pa se pomenimo, kako ga bomo," je rekel. „Najprej pa se utaborimo nekoliko vstran od tod, da bo kosmati stric bolj brez skrbi. Pojdita z menoj, za lep kotiček vem!"

Še nekaj trenutkov so postali pred gomilo, nato so se zgubili v mladi podrasti. Četrt ure kasneje so se ustavili spodaj ob potoku, vendar precej vstran od medvedjega napajališča, ki ga je bil prej odkril Mićo. Ko so postavili šotor in uredili taborišče, so šli pogledat lovišče. O mraku so se vrnili.

Ko se je polkovnik prebudil, se je domala danilo. „Hudiča, zaspali smo in medved se je najbrž že nalokal," se je jezil in budil tovariša.

Pet minut kasneje so bili že na poti. Po visoki, rosni travi so stopali ko po mehki preprogi. Kolikor so mogli, so pazili, da se jim puške ne bi preglasno zapletale v pritlično vejevje. To ni bilo lahko, kajti čeprav se je že danilo, je bila v gostem gozdu še vedno tema. Tu in tam je komu ušla pritajena kletvica, ko se je spotaknil ob korenini ali pa zdrsnil na strmih, vlažnih tleh.

„Jaz sem na cilju," je ves zadihan zašepetal Mićo in se ustavil pod mogočno bukvijo, ob veliki, čezinčez z mahom preraščeni skali. Mirko je našel svoje stojišče kakih sto metrov više, polkovnik pa se je vgnezdil nekje nad njim, blizu Savove jase.

Skoraj pol ure ni bilo slišati drugega ko ščebet ptičev. Lovci so bili na svojih stojiščih tihi ko drevesa nad njimi. Jutranji somrak je že prodrl v gozd.

Mićo se je naslanjal na bukev, naprezal oči in prisluškoval.

Nič ne bo, zaspali smo in konec, je premišljeval. Že je hotel odložiti puško in si pripraviti udoben sedež, ko je za njegovim hrbtom počila suha veja. Naglo se je obrnil.

Komaj meter od njega je visoko vzravnan stal medved in ga gledal z majhnimi, mežikajočimi očmi.

Od groze je Mićo za trenutek popolnoma odrevenel. Tedaj se je medved zganil. Počasi in skoraj preudarno je stegnil šape in Mićo je začutil njegovo sapo. Ne da bi vedel, kaj dela, je otipal petelina na puški in sprožil.

Po gozdu je odjeknil strel. Mićo je začutil ogromno, kosmato medvedovo telo tesno ob svojem. Po ramah in po hrbtu so silne šape cefrale obleko. Še neznosna bolečina, potem Mićo ni vedel ne čutil ničesar več . . .

Polkovnik in Marko sta slišala strel. Pognala sta se navzdol po grmovju. Toda ko sta prišla do Mićovega stojišča, ni bilo prijatelja nikjer.

„Mićo! Mićoooo!"

Vse klicanje je bilo zaman. Poslušala sta v gozd, a nič se ni zganilo. Nekaj metrov niže sta opazila, da je trava pohojena in da je nekaj grmovja nekako potlačenega. Stopila sta po bregu navzdol in ugotovila, da se čudna sled vleče še kar dalje. Budila se jima je huda slutnja in kar samo ju je neslo navzdol.

„Glej!" je nenadoma polglasno vzkliknil Marko in zadržal polkovnika.

Ob trhlem deblu, ki se je bilo pred leti kdaj zrušilo ob elementarni nesreči, sta negibno ležala medved in Mićo, tesno objeta. Mićo je še vedno skiskal v roki puško.

Polkovnik in Marko sta skočila k tovarišu. Eden je iz previdnosti brcnil medveda, toda ta se ni zganil. Bil je mrtev. Potem sta z združenimi močmi in z žalostjo v srcu iztrgala Mića iz medvedovega objema. Ni bilo dvoma, da je tudi tovariš mrtev; obleko je imel vso okrvavljeno in raztrgano, obraz popolnoma bled.

Iz roke sta mu vzela puško in polkovnik se je sklonil k njegovim prsim. Pazljivo je poslušal.

„Živi! Slišiš, živi . . . živi!" je nenadoma kriknil.

Res, Mićo je živel, slabotno sicer, toda živel je. Nekaj dni sta ga tovariša negovala, potem sta ga skrajno previdno nosila skozi gozdove do ceste, od koder so ga prepeljali v bolnišnico. Počasi je okreval.

Podzavestni pritisk na petelina gori pri bukvi nad potokom je Miću rešil življenje. Čeprav se ne spominja, da bi bil meril, ni zgrešil niti za las: po srečnem naključju je šla krogla medvedu naravnost skozi srce. V smrtnem krču se je medved potem oklenil Mića, mu trgal obleko in meso in ga skušal zdrobiti s svojo strašno močjo. Toda smrt ga je prehitela, stoje je poginil. Zamajal se je in se z nezavestno žrtvijo v objemu zavalil po pobočju, kjer ju je ustavilo tisto trhlo deblo.

Mi priporočamo, vi izberite

- Anton Ingolič: **PRED SONČNIM VZHODOM**, zbirka novel, 320 str., ppl. — šil. 30
- Nikolaj D. Telešov: **SIBIRSKE POVESTI** iz stare Rusije, 96 str., ilustr., br. 6
- Julia Bračič: **GRENKA ROŽA**, povest iz kmečkega življenja, 224 str., ppl. 12
- Honore de Balzac: **IZGUBLJENE ILUZIJE**, roman v dveh knjigah, 764 str., br. 30
- Radivoj Rehar: **VIPAVSKE POVESTI**, zbirka kmečkih povesti, 126 str., pl. 12
- Jakob K. Heer: **BERNINSKI KRALJ**, roman iz švicarskega pogorja, 198 str., br. 6
- Janko Kač: **MED PADARJI IN ZDRAVNIKI**, zgodbe iz zdravnikovega življenja, 120 str., pl. 8
- Aleksander Vučo: **MRTVE JAVKE**, roman iz minule vojne, 276 str., pl. 47
- Arthur Conan Doyle: **IZGUBLJENI SVET**, roman o nenavadnih doživljajih, 234 str., pl. 8
- Vanda Wasilewska: **ZASUŽNJENA ZEMLJA**, roman iz poljske zgodovine, 192 str., br. 8
- Agatha Christie: **PENEČI SE CIANID**, kriminalni roman, 152 str., pl. 15
- Vlado Habjan: **POMLAD VNUKOV**, roman iz vojnih časov, 180 str., br. 22
- Mira Miheličeva: **MAVRICA NAD MESTOM**, roman iz meščanskega okolja, 264 str., pl. 46
- Peter Jilemnicky: **NEORANO POLJE**, roman iz kmečkega življenja, 400 str., br. 20
- Aleksej Remizov: **NA SINJEM POLJU**, roman iz življenja nekdanjih ruskih kmetov, 224 str., ppl. 6
- Davorin Ravljen: **ČRNA VOJNA**, povest iz prve svetovne vojne, 120 str., pl. 8
- **OSMI KROG PEKLA**, zbirka fantastičnih novel, 160 str., br. 10
- Grazia Deledda: **MARIANNA SIRCA**, povest s Sardinije, 192 str., pl. 15
- Miško Kranjec: **POMLAD**, zbirka novel, 428 str., ppl. 25

Posamezne knjige lahko naročite tudi po pošti.

KNJIGARNA „NAŠA KNJIGA", CELOVEC, WULFENGASSE

GEORGES DUHAMEL

Shujševalna kura

Theophil Lebon je preizkusil vsa sredstva za shujšanje, pa mu nič ni pomagalo; zdelo se mu je, da se zaradi njih še bolj redi. Izogibal pa se je tabletam, ker je bil prepričan, da so si mnogi z njimi skrajšali življenje.

Njegov prijatelj Gerbot mu je rekel, da pozna nekega odličnega zdravnika, ki ima čudodelne in popolnoma neškodljive shujševalne tablete. Gerbot mu je kot iskren in pošten prijatelj dejal:

— Garantiram ti, Theophil, da se boš v enem tednu znebil odvečnih kilogramov, če boš uporabljal tablete doktorja Cardana. Toda ne pozabi, da delujejo samo pred spanjem.

Theophil je naposled privolil. Ko je prvo noč pogoltnil tableto, se mu je sanjalo, da potuje z ladjo in da je prišlo v južnenm delu Pacifika do brodoloma. Vsi potniki so utonili, on pa se je rešil s plavanjem na neki osamljeni otok. Na otoku je zagledal čudovito dekle z velikimi črnimi očmi in bujnimi lasmi. Pričel je teči za njo, vendar je nikakor ni mogel dohiteti in ujeti.

Ko se je Theophil prebudil, se je ves kopal v znoju. Vsak večer je vzel po eno tableto in maratonski tek po otoku se je nadaljeval. Zjutraj se je prebudil izmučen in oznojen in v sedmih dneh je shujšal za petindvajset kilogramov.

Nekega jutra je srečal svojega prijatelja Julesa Meniera. Jules je zazijal od začudenja.

— Theophil! Ali sanjam? Ali si to res ti?

— Kakor vidiš, Jules, jaz in nihče drug!

— Človek božji, če te ne bi poznal, bi prisegel, da to nisi ti. Povej mi no, kako ti je uspelo, da si tako shujšal!

Theophil mu je pripovedoval o učinku tablet doktorja Cardana, prav posebno lepo pa mu je opisal svoje sanje in tisto dekle, ki jo je sedem dni lovil po tistem otoku.

Jules je naprosil prijatelja, naj ga odvede k doktorju Cardanu, da bi tudi njemu predpisal te čudežne tablete.

Jules si je nabavil tablete in vzel prvi večer eno. Ko je zaspal, se je v sanjah znašel na pustem otoku kakor Theophil. Toda nikjer ni opazil tiste lepotice, ki jo je njegov prijatelj zaman lovil. Namesto da bi on lovil dekle, so njega noč za nočjo preganjali ljudožerci.

Menier se je prebudil oblit z znojem in čez teden dni je izgubil trideset kilogramov. Ves besen je odšel k zdravniku in ga vprašal:

— Gospod doktor, zakaj je moj prijatelj odvetnik Theophil Lebon shujšal za 25 kilogramov, pa ni v sanjah toliko pretrpel kot jaz? On je sanjal prijetne sanje in ni pretrpel toliko strahu pred ljudožerci kot jaz . . .

— Kdo pa ste vi?

— Jules Menier, uslužbenec ministrstva za informacije.

— No, potem se vam pa ni treba čuditi. Gospod Theophil Lebon je privatna oseba in sem ga zdravil privatno, za vas pa plačuje socialno zavarovanje.

WILLIAM YUL

EKSKLUZIVNI LOKALI

V zadnjem času se v gostinstvu dogaja nekaj prav nenavadnih stvari. Ena izmed njih je zatemnitev, druga, nič manj pogosta, pa spotikanje.

Zatemnitev, ki se je pojavila pred leti v ekskluzivnih lokalih, se je sedaj z veliko naglico razširila tudi v ekspresne restavracije, kjer naj bi vam postregli z zrezkom in cmoki v nekaj minutah. Po vsej deželi so lastniki restavracij z vrtoglavo naglico zamenjali običajne svetilke z dvainpolvatnimi plamenčki sveč.

Nova oprema teh lokalov je delo istega dekoraterja. Navdušen nad angleškimi zapori ali gostilnami, je napolnil prostore s črnimi slikami. Potem je po stenah obesil še stare meče, kopja, sekire, helebarde in kositraste plošče. Edini vir svetlobe v tako opremljeni sobi so temno rdeči namizni prti. Svetloba, ki jo sevajo, spominja na umirajoče sonce za Drakulovimi hribi v Transilvaniji.

V takšno restavracijo pridete pripravljeni, da hitro pojeste zrezek in cmoke. Črno oblečena oseba bledega obraza vas pod kopji, meči, helebardami, sekirami in kositrastimi ploščami popelje k črni mizi in nato se razblini v senci.

Potem se prikaže iz teme drug obraz. Nekdo, ki je izgubil čut za orientacijo? Sploh ne! To je natakar, ki čaka, da naročite pijačo. Toda to je velika napaka! Danes v večini restavracij prezirajo vzdržnost do pijače, ker želijo čimveč zaslužiti. Vsakdo ki noče piti, pade pri natakarju v nemilost. Ta hitro izgine, verjetno zato, da vas uvrsti na spisek ljudi, ki bodo v jedi dobili smrtonosen strup. In vi čakate, čakate in čakate. Če čakate dovolj dolgo, se natakar morda čez eno uro vrne z jedilnim listom. Nazadnje spoznate, da bi bilo bolje, če bi bili naročili pijačo.

Seveda postanejo mnogi jezni, ko jih tako ignorirajo, in začno iskati glavnega natakarja. Toda to je slaba misel! Pred kratkim se je hotel gospod B. J. Button iz Cincinatija po dolgem čakanju pritožiti. Ženo je pustil pri mizi in se odpravil iskat glavnega natakarja. V temi je zgrešil pravo smer in se zaletel v zid. Sekira, v katero je zadel, je padla s stene natančno na njegovo nogo in mu odrezala dva prsta.

Natakar, ki je videl krvave madeže, je domneval, da hoče Button ukrasti namizni prt in je začel kričati: „Ustavite tatu!" Buttona je nekdo, ki je tudi čakal na meso 55 minut, ker ni naročil pijače, zamenjal z glavnim natakarjem in ga jezno krepko mahnil z veliko kositrno ploščo.

Buttonova žena medtem ni ničesar vedela o moževih zagatah. Neki drug gost, ki je v senci zgrešil svojo mizo, pri kateri je bil pustil tajnico, je sedel na Buttonovo mesto. Gospa Button, ki je domnevala, da se je vrnil mož — bilo je pretemno, da bi kaj videla, je bila začudena nad nenadno veliko moževo pozornostjo. Ko ji je začel šepetati: „Pojdi na svoje mesto," pa je postala radovedna.

„Si to ti, B. J.?!" je vprašala.

„Ni to Elvira?" je odgovoril tuj glas.

Potem je gospa Button zakričala: „Kaj ste storili z mojim možem?"

„Draga, jaz sem tu čez!" je zaklical gospod Button. „Poglej moje prste!"

Takrat je že prišel glavni natakar z žepno svetilko in zakonca Button zaradi nereda, ki sta ga povzročila, prosil, naj zapustita lokal.

Tistim, ki še niste obedovali v takšni restavraciji, svetujemo, da — tudi če niste žejni — naročite „krvavo mary". In ko boste pijačo izlili na mizo, tega sploh ne bodo opazili.

Deutschlands Spitzen-Zirkus

CIRCUS SARRASANI

21.—25. 7.: Klagenfurt · 26.—28. 7.: Villach · 30. 7.—1. 8.: Spittal

nach 33 Jahren wieder in Österreich!

Športni vestnik

PEDRO RODRIGUEZ †

Avtomobilski šport je pretekli teden ponovno terjal smrtno žrtev. Zmagovalec letošnje avtomobilske dirke za svetovno prvenstvo konstrukterjev na avstrijskem dirkališču Österreichring blizu Zeltwega, Pedro Rodriguez, je postal žrtev hitrosti, ko je z visoko brzino zgubil kolo in se zabil v zid. Simpatični Mehikanec je med dirkači veljal za najbolj drznega pilota in je v letošnji lestvici svetovnega prvenstva formule 1 zasedal tretje mesto za Stewartom in Ickxom. Nesreča se je dogodila med dirko „Inter-serije" na Norisringu blizu Nürnberga. Te avtomobilske dirke lahko štejemo kot nasprotje k ameriški Can-Am-seriji, kjer nastopajo športni avtomobili in prototipi brez omejitve kubikov. Na Norisringu je bila četrta dirka te serije v letošnji sezoni. 32-letni Mehikanec, katerega so splošno imenovali „divji Mehikanec", je po težkih poškodbah (fraktura lobanje in bokov in zlom obeh nog) umrl v bolnici v Nürnbergu. Smrt Rodrigueza je tem bolj tragična, če pomislimo, da je njegov brat Ricardo pred devetimi leti prav tako postal žrtev avtomobilskega športa.

NOGOMET BRAZILIJA-AVSTRIJA 1:1

Avstrijska nogometna reprezentanca je v nedeljo v Braziliji igrala prijateljsko tekmo s svetovnim prvakom. Kar ni nihče pričakoval, se je zgodilo v Sao Paolu: avstrijski nogometaši so dosegli proti svetovnemu prvaku odličen rezultat 1:1. Čeprav so Brazilci nenehoma napadali, se Avstrijci niso pustili spraviti iz ravnotežja. Tekma z Brazilijo pa je imela tudi svojo posebnost: nekronani kralj nogometa, Braziljanec Pelè, se je pred 100.000 gledalci poslovil od njih z zadetkom in s tem zaključil svojo slavno kariero. Gol za izenačenje Avstrijcev je zabil mladi 19-letni igralec Wacker Innsbrucka Kurt Jara, ki je s Celovčanom Jagodičem prvič nastopil v nogometni reprezentanci.

TUDI JUGOSLAVIJA PROTI BRAZILIJI

Po odločitvi Avstrije, da igra tekmo z Brazilijo, se je tudi vodstvo nogometne reprezentance Jugoslavije odločilo za igro proti svetovnemu prvaku. Nogometaši državne reprezentance Jugoslavije se pripravljajo za igro v letoviškem kraju Bledu in bodo 18. t. m. v Rio de Janeiru nastopili proti moštvu Brazilije. Jugoslovanski zvezni trener Boškov bo proti Braziliji postavil isto moštvo, s katerim misli v bodoče izoblikovati močno ekipo za evropsko prvenstvo. V nogometni reprezentanci Jugoslavije bo drugič nastopil tudi Slovenec Brane Oblak, igralec Olimpije iz Ljubljane.

USPEHI POSAMEZNIH MOŠTEV

Da je bilo letošnje avstrijsko nogometno prvenstvo v najvišji ligi zelo kvalitetno, dokazujejo tudi uspehi nekaterih moštev, ki igrajo z inozemskimi klubi. Največ uspeha izmed vseh moštev ima nedvomno moštvo Austria Salzburg, ki je v seriji „Intertoto" tekem zmagalo doslej vse tekme, čeprav so igrali vse tekme na tujih tleh. Salzburžani so igrali proti Inter-Bratislavi v Bratislavi in zmagali prepričljivo s 3:1 Nato so nastopili proti švedskemu klubu Djurgaarden v Stockholmu in zmagali s 3:0; končno so zapustili kot zmagovalci igrišče švicarskega državnega prvaka Grasshoppersa iz Züricha, katerega so premagali z rezultatom 3:1. Zanimivo je, da so Salzburžani nastopili v švicarskem Ebnat-Kappelu brez kandidatov za državno nogometno reprezentanco Kodata in Antricha, ki sta igrala v Sao Paolu proti Braziliji. Pridobitev Nemca Janssona se je popolnoma izplačala, saj je v vseh tekmah zabil gol — dva v Bratislavi in po enega v Stockholmu in Zürichu. Nogometaški ansambel Salzburžanov je sedaj pod vodstvom znanega Ericha Hofa, ki je igral v nekdanji legendarni avstrijski reprezentanci. Salzburžani zasedajo v skupini VII Intertoto serije prvo mesto.

Tudi dunajska Austria si z nastopi v tem skupinskem tekmovanju obeta lepe finančne podvige, ne zaradi maloštevilnih gledalcev, temveč zaradi igralskih uspehov. Če postanejo namreč skupinski prvak, dobijo premijo 60.000 šilingov. Po zmagi nad nemškim moštvom Karlsruher SC (1:2) zasedajo Dunajčani z istim številom točk kot prvi (Trnec) drugo mesto.

RADIO PROGRAM

RADIO CELOVEC

Poročila: 5.00 — 6.30 — 8.00 — 10.00 — 13.00 17.00 — 19.00 — 20.00 — 22.00 — 23.00 — 24.00.

Dnevne oddaje: (razen ob sobotah, nedeljah in praznikih): 5.05 Ljudske viže — 5.30 Kmetijska oddaja — 5.33 Ljudske viže — 5.40 Jutranja opažanja — 5.43 Pisane jutranje melodije — 6.00 Jutranja gimnastika — 6.35 Glasba in dobri nasveti — 6.45 Deželni razgled — 7.00 Glasbeni mozaik — 7.45 Lokalna poročila — 8.05 Godba na pihala — 8.15 Oddaja za ženo — 9.00 Za prijatelje stare glasbe — 10.05 Operetni koncert — 11.25 Oddaja za podeželje — 11.45 Za avtomobiliste — 13.05 Deželni razgledi — 13.30 Glasba po kosilu — 13.45 Slovenska oddaja — 15.30 Še vedno priljubljeno — 16.15 Ženska oddaja — 18.10 Odmev časa — 18.40 Šport — 18.45 Note in beležke — 18.55 Lahko noč otrokom — 19.03 Pregled sporeda — 19.05 Zabeležite si — 19.35 Melodija in ritem — 20.05 Deželna poročila — 22.10 Šport iz vsega sveta.

Sobota, 17. 7.: 5.05 Ljudske viže — 7.55 Naš hišni vrt — 10.00 V pestrem zaporedju — 11.00 Naša lepa domovina — 14.00 Zabavni koncert — 15.30 To rad slišim — 16.15 Dežela in ljudje — 18.00 Mala solistična parada — 18.40 Umetnostna in kulturna kritika — 19.40 Melodija in ritem — 20.10 „Noč v Benetkah", Straussova opereta — 22.20 Plesna glasba po naročilu.

Nedelja, 18. 7.: 6.10 Igra na orgle — 6.35 Ljudska glasba — 7.35 Ljudske viže — 8.05 Zveneč jutranji pozdrav — 8.15 Tipični dunajski originali — 9.45 Zabavna glasba — 10.30 Radijska pripovedka — 11.00 Dopoldanski koncert — 12.03 Za avtomobiliste — 13.10 Ogledalo Mestnega gledališča — 13.45 Iz domovine — 14.30 Voščila — 16.00 Za otroke: Trije narodi v ogledalu svojih pripovedk in pravljic — 16.30 Dunajska glasba — 17.05 Plesna glasba — 18.00 Sonce obseva lipo — 19.00 Nedeljski šport — 19.30 Govori deželni glavar Sima — 19.40 Deželni razgledi — 20.10 Avstrijska rallye — 21.15 Zveneča Avstrija.

Ponedeljek, 19. 7.: 5.05 Ljudske viže — 9.00 Tako doni pri nas — 10.00 To radi poslušamo — 11.00 Ljudska glasba — 14.30 Knjižni kotiček — 14.45 Koroško pesništvo — 15.00 Komorna glasba — 16.15 Za ženo — 16.30 Otroška oddaja — 18.00 Oddaja kmetijske zbornice — 19.15 In ljudje so tako prijetni — 20.10 Radijska igra — 21.30 Bilo je pozno zvečer.

Torek, 20. 7.: 5.05 Ljudske viže — 9.00 Tako doni pri nas — 9.30 Dežela ob Dravi — 10.00 To radi poslušamo — 11.00 Ljudska glasba — 14.30 Mladinska oddaja — 14.45 Ljudska prosveta na Koroškem — 15.00 Ustrelil sem kozla — 16.15 Za ženo — 16.30 Otroška oddaja — 18.00 Oddaja sindikalne zveze — 19.15 In kaj pravite vi? — 20.10 Karintijsko poletje v Osojah.

Sreda, 21. 7.: 5.05 Ljudske viže — 9.00 Tako doni pri nas — 9.30 Vesele note — 10.00 To radi poslušamo — 11.00 Ljudska glasba — 14.30 Klavirska glasba iz Slovenije, Furlanije in Koroške — 15.00 Ura pesmi — 16.15 Za ženo — 16.30 Operetni koncert — 17.10 V dunajski kavarni — 18.00 Oddaja industrije — 19.15 Jezik domovine — 20.10 Domovina Avstrija — 21.00 Za prijatelja planin — 21.15 Filmski obzornik.

Četrtek, 22. 7.: 5.05 Ljudske viže — 9.00 Tako doni pri nas — 9.30 Vesele note — 10.00 To radi poslušamo — 11.00 Ljudska glasba — 14.45 Zabeleženo na koroških cestah — 16.15 Za ženo — 16.30 Otroška oddaja — 17.10 Operetne melodije — 17.50 Pravni položaj nezakonskega otroka — 18.00 Oddaja obrtnega gospodarstva — 19.15 Na obisku pri koroških muzikantih — 20.10 „Ko je še vrag vasoval" — 21.15 Iz domačega glasbenega ustvarjanja.

Petek, 23. 7.: 5.05 Ljudske viže — 9.00 Tako doni pri nas — 9.30 Klavirska glasba — 10.00 To radi poslušamo — 11.00 Ljudska glasba — 14.45 Koroški avtorji: Michael Guttenbrunner — 15.00 Koroški zbori pojo sodobno zborovsko glasbo — 16.15 Žena v kmetijstvu — 16.30 Otroška oddaja — 17.10 Glasba za konec tedna — 18.00 Oddaja delavske zbornice — 19.15 Veselo in zabavno — 20.10 Zveneča alpska dežela — 21.10 Ljudstvo in domovina — 22.20 Reportaža iz področja Alpe-Jadran.

Slovenske oddaje

Sobota, 17. 7.: 9.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca.

Nedelja, 18. 7.: 7.00 Duhovni nagovor — S pesmjo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Ponedeljek, 19. 7.: 13.45 Informacije — Glasbena lojtrca od nas do vas.

Torek, 20. 7.: 13.45 Informacije — Športni mozaik — Človek človeku.

Sreda, 21. 7.: 13.45 Informacije — Žena, družina, dom.

Četrtek, 22. 7.: 13.45 Informacije — Simfonična glasba.

Petek, 23. 7.: 13.45 Informacije — Godbe na pihala.

RADIO LJUBLJANA

Poročila: 4.30 — 5.00 — 7.00 — 8.00 — 9.00 — 11.00 — 12.00 — 13.00 — 14.00 — 17.00 — 18.00 — 22.00 — 23.00 — 24.00.

Dnevne oddaje (razen ob nedeljah in praznikih): 4.30 Dobro jutro — 5.30 Danes za vas — 5.45 Informativna oddaja — 6.00 Jutranja kronika — 6.30 Informativna oddaja — 7.25 Pregled sporeda — 7.45 Informativna oddaja — 10.00 Danes popoldne — 10.15 Pri vas doma — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 12.00 Na današnji dan — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.15 Obvestila in zabavna glasba — 13.30 Priporočajo vam — 15.00 Dogodki in odmevi — 16.00 Vsak dan za vas — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 19.00 Lahko noč otroci — 19.10 Obvestila — 19.30 Radijski dnevnik — 23.05 Literarni nokturno.

Sobota, 17. 7.: 6.50 Beseda na današnji dan — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Pionirski tednik — 9.35 Z ansamblom Maksa Kumra — 12.10 Glasba iz baleta „Beatrice Cenci" — 12.40 Po domače z domačimi ansambli — 14.10 Igrajo veliki zabavni orkestri — 14.30 Poje baritonist Vladimir Ruždjak — 15.40 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov — 16.40 Dobimo se ob isti uri — 17.10 Gremo v kino — 17.50 Godala v ritmu — 18.15 Aci Bertoncelj igra Grega — 18.45 S knjižnega trga — 19.15 Z ansamblom Borisa Franka — 20.30 Zabavna radijska igra — 22.20 Oddaja za naše izseljence — 23.05 S pesmijo in plesom v novi teden.

Nedelja, 18. 7.: 4.30 Dobro jutro — 6.50 Danes za vas — 7.30 Za kmetijske proizvajalce — 8.05 Radijska igra za otroke — 8.40 Orkestralne skladbe za mladino — 9.05 Koncert iz naših krajev — 10.05 Še pomnite, tovariši — 10.25 Pesmi borbe in dela — 10.45 Voščila — 13.30 Nedeljska reportaža — 13.50 Z domačimi ansambli — 14.05 Slovenske narodne v raznih izvedbah — 14.30 Humoreska tedna — 14.50 Orgle v ritmu — 15.05 Igramo za prijetno razvedrilo — 16.00 Radijska igra — 16.38 Zabavna glasba — 17.05 Nedeljsko športno popoldne — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 Zabavno glasbena oddaja — 22.20 Plesna glasba — 23.15 Jazz za vse.

Ponedeljek, 19. 7.: 6.50 Rekreacija — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.20 Pesmice za najmlajše — 9.30 Dunajski simfoniki — 12.10 Iz glasbenega klasicizma — 12.40 Vedri zvoki s pihalnimi orkestri — 14.10 Lepe melodije — 14.35 Voščila — 15.40 Poje moški zbor KUD Polzela — 17.10 Ponedeljkovo glasbeno popoldne — 18.35 Kitara v ritmu — 18.45 Kulturni poletni vodnik — 19.15 Z ansamblom Dorka Šokberneta — 20.00 Iz Donizettijeve opere „Lucia Lammermoor" — 21.00 Mozaik melodij in ritmov — 22.15 Za ljubitelje jazza — 23.15 S popevkami po svetu.

Torek, 20. 7.: 6.50 Beseda na današnji dan — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Počitniško popotovanje — 9.20 Pojeta Marjana Deržaj in Nino Robič — 9.40 Počitniški pozdravi — 12.10 Iz Švarove opere „Slovo od mladosti" — 12.40 Vedri zvoki — 14.10 Oktet iz Podpeči — 14.40 Mladinska oddaja — 15.40 Violinist Igor Ozim — 17.10 Popoldanski simfonični koncert — 18.15 V torek nasvidenje — 18.45 Poje Lidija Kodrič — 19.15 Z ansamblom Valterja Skoka — 20.00 Prodajalna melodij — 20.30 Radijska igra — 21.22 Koncert lahke glasbe — 22.15 Francoska orgelska glasba štirih stoletij — 23.15 Revija jugoslovanskih pevcev zabavne glasbe.

Sreda, 21. 7.: 6.50 Rekreacija — 8.10 Operna matineja — 9.05 Kaj vam pripoveduje glasba — 9.20 Popevke — 9.40 Partizanske pesmi po narodnih melodijah — 12.10 Pesmi in plesi Ipavcev — 12.40 Od vasi do vasi z domačimi vižami — 14.10 Ob lahki glasbi — 14.35 Voščila — 15.40 Iz simfoničnega opusa Matije Bravničarja — 17.10 Nikolaj Rimski-Korsakov: Šeherezada, simfonična suita — 18.15 Iščemo popevko poletja — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 Simfonični orkester RTV Ljubljana — 21.05 Melodija za melodijo — 22.15 S festivalov jazza — 23.15 Popevke se vrstijo.

Četrtek, 22. 7.: 6.50 Beseda na današnji dan — 8.05 Umetniška pripoved — 8.35 Pesem iz mladih grl — 9.05 Z ansambli in pevci domačih viž — 10.05 Še pomnite, tovariši — 10.25 Prazrnični zvoki — 11.00 Osrednja proslava 30-letnice vstaje — 12.10 Koncert jugoslovanske lahke glasbe — 13.30 Dan vstaje, praznična reportaža — 14.05 Iz opernega sveta — 15.10 Za vsakogar nekaj — 16.40 Koroške narodne pesmi — 17.05 Ples ob petih — 18.45 Bedrich Smetana: Vyšegrad, simfonična pesnitev iz cikla „Moja domovina" — 19.15 Ljubljanski jazz ansambel — 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov — 21.00 Večer s slovenskim pisateljem Matevžom Hacetom — 22.15 Lepe melodije — 23.15 S plesnim orkestrom RTV Ljubljana.

Petek, 23. 7.: 6.50 Rekreacija — 8.10 Operna matineja — 9.05 Počitniško popotovanje — 9.20 Jugoslovanski pevci zabavne glasbe — 9.45 Skladbe za mladino — 12.10 Igra klarinetist Alojz Zupan — 12.40 Vedri zvoki s pihalnimi orkestri — 14.10 Lahka glasba — 14.35 Voščila — 15.30 Napotki za turiste — 19.40 Marjan Vodopivec: Jesenski ognji, orkestralni pasteli — 17.10 Operni koncert — 19.15 Z ansamblom Pavla Kosca — 20.00 Poje zbor „Branko Krsmanovič" iz Beograda — 20.30 „Top-pops 13" — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih — 22.15 Besede in zvoki iz logov domačih — 23.15 Jazz.

TELEVIZIJA

AVSTRIJA I

Sobota, 17. 7.: 14.30 Plavalni turnir narodov — 15.55 Veliki pločevinasti plaz, danes na cestah Evrope — 17.05 Za otroke — 17.30 Radovedna miška — 17.35 Otoki v morju — 18.00 Tedenski obzornik — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Kultura aktualno — 18.50 Dober večer v soboto želi Heinz Conrads — 19.16 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Pisani voz, kabaretistična revija — 21.25 Šport — 21.55 Čas v sliki — 22.10 Srečno pot — 22.15 Gospodarica mrtvega mesta.

Nedelja, 18. 7.: 15.00 Plavalni turnir narodov — 16.15 Flipper — 16.40 Mladi Jakobinci — 17.10 Za družino — 17.40 Operni vodič — 18.10 Otrokom za lahko noč — 18.15 Odprava v živalski svet — 19.00 Čas v sliki in vprašanje tedna — 19.30 Šport — 20.15 Operacija „Walküra" — 21.55 Johann Sebastian Bach — 22.45 Čas v sliki.

Ponedeljek, 19. 7.: 18.00 Levo in desno od avtoceste — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske — 18.50 Silents please — 19.16 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Vaš nastop, Al Mundy — 21.05 Ob boksah — 22.05 Čas v sliki.

Torek, 20. 7.: 18.00 Iz cirkuškega življenja — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Kultura aktualno — 18.50 Zahodno od Santa Fe — 19.16 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Rudolf Hausner — 21.05 Operacija „Walküra" — 22.55 Čas v sliki.

Sreda, 21. 7.: 11.00 Prečastiti don Camillo — 12.55 Ob boksah — 17.00 Za otroke — 17.40 Mednarodni mladinski obzornik — 18.00 Jurij Preda potuje okoli sveta — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Slike iz Avstrije — 18.50 Ena preveč v Tourlezanni — 19.16 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Apropo film — 21.00 Odhod — 22.15 Čas v sliki.

Četrtek, 22. 7.: 18.00 Rihard Levjesrčni — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Športni mozaik — 18.50 Vedno kadar je jemal pilule — 19.16 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Emilija Galotti — 22.10 Čas v sliki.

Petek, 23. 7.: 11.00 Komedijant z Dunaja — 18.00 Novo iz kmetijstva — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Slike iz Avstrije — 18.50 Cesaričin sel — 19.16 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Kadar oče s sinom — 21.15 Aktualni dogodki — 22.15 Čas v sliki — 22.30 Vesel konec tedna.

AVSTRIJA II

Sobota, 17. 7.: 18.30 Aktualni dogodki — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Srečno pot — 20.06 Šport — 20.10 Vzgoja — 20.15 Don Carlos — 21.50 Telereprize.

Nedelja, 18. 7.: 19.00 Čas v sliki in vprašanje tedna — 19.30 Pod drobnogledom — 20.00 Šah kraljevska igra — 20.15 Prečastiti don Camillo — 22.10 Telereprize.

Ponedeljek, 19. 7.: 19.30 Čas v sliki — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Šport — 20.10 Vzgoja — 20.15 Slovo od dona Camilla — 21.05 Protestni musical — 22.15 Telereprize.

Torek, 20. 7.: 19.30 Čas v sliki — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Šport — 20.10 Vzgoja — 20.15 Z dežnikom, očarljivostjo in melono — 21.05 Komedijant z Dunaja — 22.35 Telereprize.

Sreda, 21. 7.: 19.30 Čas v sliki — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Šport — 20.10 Vzgoja — 20.15 Pogin Armade — 21.00 Enaindvajset, quiz — 21.45 Telereprize.

Četrtek, 22. 7.: 19.30 Čas v sliki — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Šport — 20.10 Vzgoja — 20.15 Zaklad Sierra Madre — 22.10 Telereprize.

Petek, 23. 7.: 19.30 Čas v sliki — 20.00 Vesel konec tedna — 20.06 Šport — 20.10 Vzgoja — 20.15 Roma Aeterna — 21.15 Ponovitev po želji.

V krščanski žalosti sporočamo vsem sorodnikom, izseljencem in znancem, da nas je po nedoumljivem sklepu Vsemogočnega moja ljubljena žena, naša mama, sestra in teta, gospa

ELIZABETA KARGL

ROJENA KRIŠTOF

za vedno zapustila v nedeljo 11. julija 1971, šele v 55. letu starosti, dobro pripravljena za večnost s tolažili svete vere.

Drago pokojnico smo spremili v sredo 14. julija t. l. iz mrtvašnice v Ločah na tamkajšnje farno pokopališče, kjer smo jo po sv. maši zadušnici položili k zadnjemu zemeljskemu počitku.

Dušo naše nadvse dobre mame priporočamo v spomin pri sv. daritvi in v molitvi.

Bače, Dvor, julija 1971.

V globoki žalosti:

Hajnžek, mož;
Veronika, Hanzej in **Foltej**, otroci;
Stanko, Lojz in **Gregor**, bratje;
v imenu vseh ostalih sorodnikov.

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič; odgovorni urednik: Andrej Kokot; uredništvo in uprava: 9021 Klagenfurt — Celovec, Gasometergasse 10, tel. 85-6-24. — Tiska: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje.